

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos peit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veszélyek: Emberbutítás.
- Arad virillatái.
- A lippai román ünnepek.
- Kirabolt városi pénztár.
- A szépség ára.
- Két völégény — egy menyasszony.
- Két becsületbíró.
- Aradiak Asztalos Sándorék házában.
- Az Odilon-ügy.
- A terror országa.
- A Népszínházról Opera lesz.
- A színházak mögött.
- Nem kell az örökség!
- Tíz évig a tébolydában.
- Az éjjeli Arad.
- Egy díszpolgárság története.
- A Duna-Tisza-csatorna ügye.
- A Sulkowaki-vagyon.
- Előkelő angol házasságok.
- Tárcs: Szép nagymamák.
- Uszárnok: Pnestulás. Irta: Nagy Mihály.

Emberbutítás.

Arad, augusztus 28.

Még pár nap és megkezdődik az emberkinzás. Az iskolák megnyílnak, a katedrákra komoly és szigorú urak ülnek, akik komolyan és szigorúan tudtára adják a gyermekeknek, hogy a tanulás nem az iskola, hanem az élet kedvéért történik. Az élet megköveteli, hogy tudjuk, vajjon finn-ugor nyelv-családbeliek vagyunk-e, vajjon ötezer lakója van-e Piripócsnak. Az életben nem boldogulhatunk, ha nem vagyunk tisztában azzal, hogy a mondatban melyik a helyhatározó. Egyáltalában: ha

nem tudjuk, hogy a mondat gondolatainknak szavakban való kifejezése, akkor nyolcvan éves korunkban sem sikerül egy mondatot mondanunk.

Kezdődik az emberkinzás és az emberbutítás. A szent tanügy, melynek hősei évszázadokon keresztül vitatták, hogy mit kell az iskolákban tanítani, már az elemi iskolákban megkezdte a gyermeki agy képzetének összezavarását. Enciklopédikus tudást vernek a fejletlen fejekbe, hiábavalóságokkal veszik el a gyermekek idejét. A földrajzban megtanítják reá, hogy melyik városnak hány lakosa van, a történetből évszámokat magoltatnak be. Holt nyelvek tanításával rabolják el azt az időt, melyet a gyermek mozgásra, teste fejlesztésére fordíthatna. Improduktív tudással tömik meg az agyvelőket. Hogy melyik bogár futonc és melyik orrmányos; hogy melyik évben és melyik oldalon veri meg Mátyás király a törököket; hogy ki ült a rómaiaknál az asztalfőn: mind olyan dolgok, melyeket nem ismerve, igen bajosan élhetne meg az ember. A történelem-tanításban a kulturbestiák nevelése az irányadó szempont. Nyilvánvaló hazugságokat tanul a nebuló. Mátyás király, az autokrata, előtte az igazságosság mintaképe. Kont, akiről megállapították, hogy rablóvezér volt, szimpatikus hős. A Kinizsi haláltánc: gyönyörködtető esemény.

Szóval a butításban van rendszer és következetesség. Egyszerűség, az nincs. De nem is lehet. Az iskolák belső élete

magyarozatul szolgál a külső jelenségekhez. Ahol olyanok a viszonyok, mint Magyarországon, ott az iskola nem is töltheti be népnevelő, népművelő hivatását. Ahol az iskolák tudatosan, vagy öntudatlanul politikai rendszereket szolgálnak, ahol a tanítást végzők nem komoly munkával, hanem politikai sarlatánsággal akarják saját anyagi helyzetüket és előrejutásukat biztosítani: ott érthető, ha a népoktatás népbutításba fullad. Érthető, ha a tanító mereven ragaszkodik az eléje vetett oktatási tervéhez. Ő megteszi a kötelességét, tanítja, amit tanítania kell. Ez azonban nem azonos azzal, amit tanítania kellene. Ezért elmaradott a nép. Ezért kerülnek ki még a középiskolából is olyan emberek, akiknek fogalmuk sincs az életről. Pipogya, tehetetlen, gyűlölködő és irigy jellemeket nevel a magyar iskola. Semmi reális, értékesíthető tudás, semmi praktikus gondolkodás. Hanem a Horácius verseit kívülről tudjuk.

Gyűlölködő és irigy jellemekről esvén szó: tudjuk, hogy a pedagógusoknak ez a vád fáj legjobban. Pedig éppen erre szolgáltak reá leginkább. Különösen reaszolgáltak most, amikor nap nap után jobban elfajul az iskolák belső élete. Amikor éretlen gyerekek közé politikát visznek a tanügy harcosai. Mikor belenevelik a fiatal-ságba üres és meddő jelszavak fanatizmusát s mikor személyi torzalkodásokkal, az érvényesülés féltékenységével egymást kicsinyítve, olyan példákat mutatnak a

Szép nagymamák.

A cirkuszban bohócok mókázta a porond: Kitérő nevetés jutalmazta furcsa mozdulataikat, bamba tréfáikat. Régi ismerőseim voltak, régi cirkuszoknak régi bohócai idejéből. Minden ismétlődik ezen a földön, semmi se vész el örökre, legfeljebb a külső alakját változtatja. Engemet jobban érdekelt a közönség, a nevetni tudó és szerető, kis és nagy gyerekek sokasága. Sorra szemügyre vettem azokat, akik teljesebben átengedték magukat naiv gyönyörködésüknek és harsogó kacajjal, csattogó tapsokkal fejezték ki elismerésüket.

Különösen a legfelsőbb régiók szerény társadalmi állású közönségének derültsége nyilvánult meg hangosan, míg a páholyok gyermek serege csengő vihoggással fokozta a tetszősájt. Van-e édesebb zene a gondtalan gyermeknevelésnél? Azok a csillogószemű fiucskák, azok a esztrihajú leánykák olykor talán vétenek is a társadalmi illendőség ellen, amikor szívből fakadó kacagásukat hallatják, de ki tudna reájuk megnehezteni, hiszen olyan jólesik hamisítatlan jókedvvel találkozni, ebben a szomorúan szürke világban!

A páholyok előkelő vendégei között ismerősöket fődöztem föl. Két nagymamát az unokáikkal. A nagy tömeg összességéről azontul ezekre fordult minden figyelmem. Az életkérdelmények szeszélye úgy akarta, hogy csak most lássam viszont azokat, akiket egykor leánykorukban megtáncoltattam. Mekkora ut az

első jogászbáltól a nagymamaságig. A rengeteg nézőter szemközti oldaláról kedvemre tanulmányozhattam azokat a nyomokat, melyeket közel félszázad kérélehetlenül rávészt az egykor üde, fiatal arcokra.

Nagyjában hasonló sors jutott mind a kettőnek. Két három évi bálózás után férjhezmentek. Jómódu, tekintélyes férj oldalán azt az átlagboldogságot élvezték, amely mellett elég alkalom nyílik a könyhullatásra és az epekedésre is. Az élet őket sem kímélte meg a kisebb-nagyobb keserűségektől, csalódásoktól, de kárpótlásul mind a kettőnek adott jó gyermekeket és aranyos unokákat.

Azt kellene hinní, hogy ilyen hasonló életviszonyok között az arcvonások is párhuzamosan alakulnak át, megőrizve eredeti jellegüket. A két nagymama arca egészen másra tanított meg

Először odaszegyeztem látósvemet, ahol az egykori széke szépség — leánynevéen Margit — ült. Bolordult érte az egész főváros fiatalsága. Karcsu termete hibátlan volt, arcának klasszikus vonalai antik szoborfej után látszóttak mintázva lenni és milyen szem! milyen finom kéz! milyen picli láb! és milyen faradhatatlan, kitűnő táncosnő! Míg más leányok petrezsejmet árultak, Margit a huszadik, harmincadik turokat osztogatta. S míg más leányok édes mosolylyal, kedves szavakkal se tudtak állandó hódolatra szert tenni, a széke Margitot egész sereg széptevő vette körül, akik között mindig akadt komoly kérdő is.

Bizony pedig Margitka nem könyeztetette el a táncosait. Ellenkezőleg, hidegen, elutasítóan, olykor kegyetlenül is bánt velük. Szerette őket meggyőzőn és minél odaadóbb, hüségesebb volt valaki, annál kevesebb elismerésre talált. Tízán éppen ez a magatartás szította a fiatal emberek szenvedélyét; annyi bizonyos, hogy minél szeszélyesebb, makrancosabb, gögősebb volt Margit, annál többen hódoltak neki.

Most, hogy annyi év múlva újra láttam, hasztalan kutattam a nagy szépség nyomait, eltűntek örökre és hihetetlennek látszik, hogy ezt a vén asszonyt valaha még csak csinosnak is mondhatták.

Az egykor karcsu, nyulánk természet száraz és sovány lett. Megőrizte azt a régi, egyenes tartását, melyet azelőtt úgy megbámultunk. Csakhogy ez most éppen nem tesz kedvező benyomást: merev, mintha nyársat nyelt volna.

Az arcvonások a régiéek; nem hízta el, nem nyultak szét; inkább összeesztak. A száj szögletei körül kellemetlen, kesernyés redők képződtek; a klasszikus vonalú orr a megvetés szimbolusaként mered ki az arcból; a szemekből eltűnt a leánykori perzselő sugár s helyét fagyaszító tekintet váltotta föl; az eredetileg hamvasszőke haj viszont, valami fakó árnyalatot váltott, amely nem volt sem ősz, se széke. A mellett elvesztette a régi fényét és a régi tömörségét. Mindez talán kikerülte volna figyelmemet, ha az a hölgy nem ragaszkodik mindenben a régi régi viseletéhez: Most is le-

fiatalságnak, amely sehogysem alkalmas egyenes jellemek formálására.

Példák kellenek? Itt van a Maró Gergely esete. Ez az ur, — igazi nevén Surányi gimnáziumi tanár, — odaadta magát a Fejérváry-kormányának és politikai szolgálatok révén akart a pályáján érvényesülni. Hogy ez az erkölcstelen szándék a véletlen folytán nem sikerült: nagyon helyesen van. Most azonban jó a megtorlás. A magas kormány s a még magasabb társadalom hajszát indít a tanár ellen. A fiatalság közvetlen közelből szemlélheti a politikai üldözés visszataszító jelenségeit. Ez kissé undorító dolog, de még mindig rendben van. Aki munka helyett a hatalomnak való felkinálkozással akar előre jutni, az tűnjön el. Az ne tanítsa az ifjúságot. De ha így áll a dolog, akkor mérjünk egyforma mértékkel. Akkor ne jutalmazzuk a koalíciós urakat sem, mert azok is elkövették a felkinálkozás bűnét.

De a koalíciós urakat jutalmazzuk. Szóval beleviszik a politikát az iskolákba. A politika pedig a gyűlölködés mestersége. Es látjuk is: micsoda intrikák, marakodások, besugások folynak a tanári karok tagjai között. Vaonak tanári testületek, melyekben alig beszélnek egymással az iskolák urai. Egy kávéházi politikai nyilatkozat után felzudul a haragos közvélemény és mert a tanár urak érdemeiket akarnak megszerezni: bojkottot mondanak ki. Kicsinyítik egymást saját tanítványaik előtt. Es — nevelik a jövő Magyarországot.

Beteges állapotok ezek, melyek végeredményben az új nemzedékeken fognak visszaütni. Es most, az emberkinzás, az emberbutítás, a nagy félrevezetések kezdete előtt érdemes afelel gondolkozni: vajjon ezek a bajok nem vezethetők-e vissza arra a lelkiismeretlen rendszerre, mely a magyar közéletbe a gyanúsítás, piszkolódás, gyalázkodás és a machiavelizmus minden eszközét belevitte? Amely minden vonalon megmételjezi a közállapotokat?

A madarak és a fák napjának miniszterétől, Apponyi Alberttől radikális rend-

szerváltozást vár az egész ország. Sajnos, csak vár. A hatalomnak kényelmes, ha az iskola is az ő malmára hajtja a vizet. Hogy azután a jövő nemzedéke nem racionális neveléssel jut bele az életbe, hogy minden új irányzat évezedekkel utóbb jut el hozzánk, mint máshová: az mellékes. Es mellékes az iskolák államosításának kérdése is. Magyarországot előbb butává, azután éhletelenné és végül tehetelenné kell tenni: akkor örökéletű lesz az új rendszer hatalma. Tehát kezdődjék az emberbutítás!

§.

Arad virilistái.

(A legtöbb adót fizetők listája.)

— Arad Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Tegnap megkezdtek Arad város legtöbb adót fizető polgárai névsorának közlését. Az alapajstrom szerinti összesen kétszázkilenc azoknak a száma, akik mint legtöbb adót fizetők jogosítva vannak arra, hogy helyet foglaljanak a törvényhatósági bizottságban. Közülük ugyan egyelőre csak hetvenketten gyakorolhatják ezt jogot, de amennyiben ezek létszámában időközben fogyatkozás áll be, úgy nyomban behívják a sorrendben következőket virilis városatyáknak. Az alapajstrom folytatása a következő:

	korona
Frank András kereskedő	919 20
Ottenberg Tivadar takarékp. igazg.	907 40
Spiagl Lipót háztulajdonos	905 91
Bobus László báró háztul. (Világos)	892 70
Bobus Zsigmond báró háztulajdonos	892 70
Bobus Lajos báró háztulajdonos	892 70
Krausz Mór háztulajdonos	890 81
Eles Béla dr. ügyvéd	880 50
Mülek Lajos dr. ügyvéd	857 63
Magyar Ferenc kereskedő	857 68
Szánésberger Albert háztulajdonos	857 48
Kuttu Gyula kereskedő	854 44
Ottubay Károly háztulajdonos	848 67
Frick József háztulajdonos	842 11
Reusz Sándor sörraktáros	838 96
Avarly Géza háztulajdonos	838 —
Reusz Mór ecetgyáros	837 69
Singer Izrael háztulajdonos	825 80
Deutsch I. Mór sörraktáros	825 71
Aszal József ékszerész	824 90
Hendi József háztulajdonos	819 92

ányosan, fehér ruhába öltözött s haját is éppen úgy fesülte. Dicsőlni látszott a haladó idővel, a legkisebb engedelményekre se méltatva azt. Mint ha mondaná:

— Szép vagyok! Most is enyém az elsőség! De ezek a nyomorult férfiak megváltoztak vagy más — rosszizású — nemzedék lépett a nyomukba.

Ugyanez a gyűlölködés tükröződött vonásain, amikor szemlét tartott a páholyokban ülő fiatal hölgyek fölött; gúnyos mosolygás játszott keskeny ajka körül, amikor az iskolalovarnót az érdeklődés moraja fogadta; de még a páholyában ülő szép, kis unekáinak se juttatott kedveskedő szót, gyöngéd pillantást. Valahányszor feljűk fordult zsémbeskedni látszott s a kicsikék öröme olyankor le is lohadt s fölénk nemült el a csacsogásuk.

Szomorúan fordítottam másfelé az üvegemet és sóhajta gondoltam a természet kérelmetlen következetességére, mely a legtöbb keltebb alkotását se kiméli meg.

A másik nagymamát vettem most szemügyre. Akit valaha Erzsike néven ismertem. Meglepő felfedezés! Milyen bájos, milyen vonzó, milyen kedves öreg asszony! Okéntelenül kitágult a szívem, az elémtárló kép előtt. Három apróság — két kis leány és egy fiúcska — olyan közel furakoztak a nagymamához, hogy majdnem már az ölben ültek. Szinte zsarnokoskodó szeretettel kényszerítették, hogy velük mulasson a bohócok ugrándozásán s velük rémüldözzön az akrobaták nyaktörő mutatványain. A jószágos asszony pedig olyan szíve-

sen engedett az erőszakoskodásaiknak, csak az ő számukra volt szeme, feljűk terelődött minden figyelem és bennük volt minden öröme. Ez a benső öröm, ez a nagyanyai szeretet sugározta be a arcát; ez nyert kifejezést a mosolygó ajka körül, ez szolt sötét szeme meleg tekintetéből. Olyan gyönyörű volt ez a matróna az ő hófehér hajával!

Pedig akárhogyan törtem is a fejemet, sehogyse tudtam emlékezetemben a régi Erzsike egyetlen szabályos vonását is fölfedezni. Nem volt szép leány, még csinos se. Tömzsi természetével sem imponált s a mellett nagyon rosszul táncolt. Kikerültük, ha csak lehetett, nehogy robotolnunk kelljen vele.

Ilyen szeszélyes hát a természet, hogy a szép fiatalságot rut vénséggel terheli s az igénytelenséget a késő vénységben szépséggé érleli?

Nem szeszély az, hanem igazságos törvény. A két nagymama képe hazakísért s azóta se hagyott el. Sokat gondolkodtam fölöttük és összehasonlítottam életüket más nagymamák életével. Emlékezetem olyan, mintha mozgókép albuma lenne. Száz meg száz ismerősöm alakját őrzöm benne, gyermekeségtől a koporsójáig. Sok, nagyon sok, nagymamával találkozom ebben a láthatatlan albumban és arra a meggyőződésre jutottam, hogy minden fiatal leányból lehet szép nagymama.

De ezt a késő vénséget nem adják ingyen s nagy az ára és ez az ár: szívjóság. A természet elveszti a fiatalos hajlékonyságát, az arc az üdeség zománcát, a haj a fényét, légységét, nem pótolja mindezt a kozmetika, a vendég-

	korona
Friedmann Ede háztulajdonos	808 75
Opre Péter dr. ügyvéd	801 07
Steiner Ferenc háztulajdonos	800 80
Münz Márton kereskedő	796 58
Werner Károly kereskedő	772 89
Bolyos István birtokos	772 45
Weil Alajos bádógos	766 06
Glück Károly háztulajdonos	765 63
Dobró Demeter földbirtokos	760 28
Nikolits Döme ügyvéd	740 60
Hegyi Albert háztulajdonos	739 55
Wilhelm Lajos háztulajdonos	732 46
Wolf Adár lókereskedő	732 29
Trutia Péter ügyvéd	730 77
Pap I. János püspök	729 —
Lang Győző	726 80
Nikolits Géza birtokos	715 88
Csutak Károly temetésrendező	710 10
Bruchhuber Kálmán háztulajdonos	702 18
Domán Sándor háztulajdonos	691 14
Neumann Mór kereskedő	697 —
Staubert József szerkesztő	681 90
Varga Imre háztulajdonos	679 —
Fuakelstein József kereskedő	674 06
Kristóffy József birtokos	657 08

Az ezután következők valamennyien öt-száz koronán felül egyenes adót fizetnek, de természetesen hosszú ideig ki nem zárva, hogy ezen az alapon törvényhatósági tagok lehessenek, mert mindössze hetvenkét virilis-tagja van a törvényhatóságnak. Az alapajstromot *Institoris* Kálmán polgármester szeptember hó 1-én nyolcnapra közszemlére teszi s ezen idő alatt azt bárki megtekintheti és észrevételeit akár szóban, akár írásban megteheti.

Az észrevételezési határidő lejártával az igazoló választmány felülvizsgálja és esetleg helyesbíti a névjegyzéket, amelyet azután tudomásul vétel végett a belügyminiszterhez terjesztenek fel.

Két becsületbiróság.

Zichy-Ferraris és Jakabffy Tódor.

Arad, augusztus 28.

A Zsedényi-Formanek affér, amint ismeretes, becsületbiróság elé jutott. Egy kétes hírű ember följelentése adott okot a becsületbiróság összehívására.

Magyarországon már régen nem hívtak össze nagyobb affér miatt becsületbiróságot. Az utóbbi évtizedekben mindössze két ilyen szenzációs becsületbiróság ülésezett.

haj, a hamis fog. A fonnyadt vonásokat a kendőzés vagy neveltségessé vagy ellenszenvenessé teszi. Mélyebben fakad a késő szépség forrása: a szívben, a lélekben . . .

A szépség külső szépség, ápolása ne legyen öncél. Ehibázott, boldogtalan az olyan nő élete, aki a szépségét tartja a legfőbb, legdrágább kincsének. Mennyire megremeg az ilyen minden apró pattanástól, szeplőtől; hogyan óvakodik a lesüléstől, a portól, a szélől. Milyen rabja a szépségének, melynek — szerinte — még a nevetés, a sírás is megárt. Inkább elfojtja szívének érzelmeit, semhogy azok nyomot hagyjanak az arcon. Elhanyagolja az elméjét szépségeért; nem törődik, nem érdeklődik másért, csak a szépségeért; környezetét nem iparkodik szellemével, jószágával megnyerni, hiszen ellenállhatatlan fegyvere a szépség . . .

Es amikor egymás után tűnedeznek el az ifjúság rózsái, kétségbeesett küzdelmet lejt ki, „az idő vasfogával.” A szépség ápolásának minden titkos és nem titkos szerel felvonulnak a rombolás feltartóztatására. Előinte sikerül is megcsalni a világot . . . hajh, de nem önmagát! Kégyetlen fájdalom járja át a vénülő szépséget! Irigységgel, gyűlölettel hatványozott fájdalom! Es amiől fiatalságában annyira félt — hogy az érzelmei meglátszanak az arcon — ezek az ellenséges indulatok most annyira hatalmukba ejtik, hogy nem bír többé uralkodni fölöttük s kénytelen eltűnni, hogy kellemetlen bélyegüket a vonásaira rányomják.

Az a nő ellenben, aki külső szépségét nem tekinti a természet különös jótéteményének és

Az egyik a *Zichy-Ferraris* ügy volt, amelyre ma már kevesen emlékeznek. Zichy-Ferraris Viktor gróf egyike volt a hetvenes évek legnagyobb szerepet játszó magnásainak. Alig harmincéves korában mosoni alispán, később az ország első vármegyéjének, Pestmegyének főispánja lett, a hetvenes évek vége felé pedig államtitkárságot vállalt a Tisza-kabinetben. De a fiatal grófnak csak nagy nevet és nagy tehetséget adott a sors, anyagiakban nem látta el bőven. És így történt, hogy Zichy-Ferraris Viktor mint közhivatalnok is közgazdasági tevékenységet folytatott.

Ez az akkori korszakban nem is volt olyan nagy bünye, de a fiatal államtitkár ellen mégis hírlapi hajszá indult meg. Asbóti János képviselő a régi Magyarországon egyenesen azzal vádolta őt, hogy egyes pénzügyi intézeteknek anyagi előnyökért nagy kedvezményeket jár ki az államnál. Ez erős vád volt, a felháborodott közvéleményt maga Tisza Kálmán, aki nagy kedvelője volt Zichy-Ferrarisnak, sem tudta lecsillapítani. Zichy-Ferrarisnak, ott kellett hagynia állását, a Nemzeti Kaszinóból pedig kigolyózták.

A kigolyozási indítványt Károlyi István gróf nyújtotta be és Zichy-Ferraris provokálta Károlyit. Az ügy becsületbíróhoz került. Két napig folyt a tanácskozás, végül (valaki megsugta a becsületbírósnak, hogy Zichy-Ferraris csak a halált keresi a párbajban) megengedte a lovagias mérkőzést.

1880. tavaszán állt Zichy-Ferraris pisztoly-párbajra Károlyi Istvánnal, aki lelőtte őt. A párbaj színhelyén halt meg a negyvenesztendő, jobb sorsra méltó gróf. Ha kigolyózták is a Kaszinóból, azért mint uriember akart meghalni lovagias küzdelemben és ezt sikerült is elérnie. Az ország egyik gaviellérsja terítette le.

Még ennél is tragikusabb volt a Jakabffy Tódor esete. Jakabffy Tódor, vagy amint barátai hívták a Tógyer, a nyolcvanas években és a kilencvenes esztendő elején nagy szerepet játszott Budapesten. Osmert alakja volt a turfnak, a Nemzeti Kaszinó kártyatermeinek, az éjszakai mulatóhelyeknek. Jólelkű, de könnyelmű ember volt és így nem csoda, hogy a kilencvenes évek elején már súlyos, igen súlyos anyagi zavarokkal küzdött. Tógyer egykor vál-

inkább kedélyvilágot, leki műveltségét és elméjét ápolja, nem is foglalkozhatik annyit a mulékony bájok megóvásával. Az ilyen nő egyáltalában nem azt az álláspontot foglalja el, mintha a környezete lenne ő érette, hanem ő él környezetének, családjának, a szenvedőknek. Ha betegágy előtt áll, vagy ha panaszt hall, nem jut eszébe, hogy a legördülő könybarázdát szánthat a síma arcúra, hanem átengedi magát a részvétnek, a fájdalomnak, mint a hogy azzal se törődik, hogy a szeretettel boldogsága fölött érzett öröme megtalálja zavarai vonásainak szabályos összhangját.

Aki másokkal érez, aki honye szépségápolásból nem riad vissza a munkától, aki az anyaság szent fájdalmait és örömeit átéli, korán elveszti arcának himporát, de minden új ránc, új szépséget hoz magával: a szelid megadás, az emberbaráti szeretet, a szívből jövő kifejezés. Ugyanezt a kifejezést tükrözi vissza a szemek megtörő feneje is, ugyanez a kifejezés látható a beeső ajkak bánatos mosolyán és ez szól felénk a szívből fakadó, reszketeg gyöngye hangból is.

Ne féljünk a megvénüléstől; számoljunk vele, készülődjünk rá. Ha a fiatal lányok és menyecskék valamivel kevesebbet néznének a tükörbe és többet maguk köré, észrevennék az agkor szépségét s megtalálnák az odavezető utat.

Mesztor.

tó tat lrt alá, szorgalmasan írta alá a váltókat, amelyeket Andrassy Géza gróf girált neki. Andrassy már nagy obligoban volt, amikor Tógyer hirtelen bucsut akart mondani a turfnak, a Kaszinónak és ki akart vitorlázni Amerikába. De a terv nem sikerült. Uri barátai itt fogták és Rohonczy Géza indítványára kigolyózták a Nemzeti Kaszinóból.

Jakabffy tudomásul vette a kigolyozást, de provokálta Rohonczy Gidát. Rohonczy segédél becsületbíróhoz hívtak össze, melynek elnöke Csáky Albin gróf volt, ugyanaz, akit Jakabffy szökésével anyagiilag károsítani akart. (Ezt sokan rossz néven is vették Andrassytól)

A becsületbíróhoz sokáig tárgyalt a Kaszinóban, Jakabffy a Kaszinó mellett az akkori Kammon-kávéházban várta az ítéletet. Szívzorongva leste, mint döntenek a Kaszinó szigorú urai és aggódva pillantott a szomszéd asztalokra, ahol újságírók ültek, akik szintén a becsületbíróhoz ítéletét várták. Éjjel két óra felé jött be a kaszinóba Üchtritz báró és tudatta az újságírókkal, hogy a becsületbíróhoz nem engedte meg a párbajt.

Az ítéletet meghallotta Jakabffy is. Es míg az újságírók sietve rohantak a redakcióba, Jakabffy ügyvédjével, Czukor Sámuel dr.-ral haza vánszorgott.

Másnap reggel átlőtt koponyával találta lakásán. Kilőtt pisztoly hevert mellette és ügyvédjéhez címzett levél — az egyetlen, amelyet hátrahagyott és amely a következőképp szól:

Kedves ügyvéd ur! A becsületbíróhoz disz kvalifikált, becsületlenül élni nem kívánok! Midőn e sorokat vette, már megszűntem élni.

Éljen boldogul! Köszönöm szíves odaadását! Igen sajnálom Andrassy Gézát, hogy magát ily dologhoz odaadta. Jó és nemeslelkű ember, de gyöngye volt.

Kérem az igazat megmondani, hogy tudják meg!

Isten önnel szerencsétlen hiva,
Jakabffy Tódor.

Ez volt az utolsó becsületbíróhoz Magyarországon. Tízennégy évig nem volt több ilyen eset, míg most egy hírlapi cikk miatt keletkezett affért vittek ez elé a testület elé.

L. L.

Kirabolt városi pénztár.

(Eltűnt 17.000 korona.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 28

Dunaföldvárnak szencziója van. Vasárnapról hétfőre virradó éjjel kirabolták a város pénztárát, s nagy összeg pénzkészletet vittek el belőle.

A rablást tegnap reggel vette észre *Niesfergall* Nándor városi főjegyző, aki hétfő reggel rovan-csolás alá vévén a pénztárt, megdöbbenés el tapasztalta, hogy a Wertheim-szekrényből csaknem 10.000 korona készpénz hiányzik. Felfedezéséről rögtön jelentést tett fölöttes hatóságának, amire *Rassovszky* Julián paksi főszolgabíró nyomban Dunaföldvárra utazott, hogy személyesen tegye meg intézkedéseit a vakmerő rablók kinyomozása iránt.

A nyomozásnak a nap folyamán meglepő eredménye lett. A nyomozás szálai ugyanis *Gaál* János városi pénztároshoz vezettek, aki ellen alapos gyanu merült fel arra nézve, hogy a pénztárt senki más nem rabolhatta ki, csak ő. Gaál természetesen mindjárt vállatára fogták és bárha a pénztáros eddig még mindent tagad, máris számos körülmény ellene vall.

A pénztáros hűtlensége annál feltűnőbb, mert Gaált, aki ez év január elseje óta van a pénztárnál, mindenki vagyonos polgárnak ösmerte, s azonkívül is közbecsülésben és tekintélyben állt Dunaföldvár társadalmi köréi előtt.

A gyanuba fogott pénztárost, akinek lakását egyelőre csendőrség őrszi, *Rassovszky* főszolgabíró természetesen tüstént felfüggesztette az állásától. Felfüggesztette ő rajta kívül még *Ráté* János jegyző-ellenőrt, valamint *Kovács* Gyula irnokot, akit azzal vádolnak, hogy a pénztár Wertheim-zárjáról viaszlenyomatot készített.

A vizsgálat eddig 16.840 korona hiányt állapított meg. Gaál pénztáros állítólag azért követte el a rablást, mert vejének, egy újpesti nyomdásznak a helyzetén akart segíteni.

A vizsgálat természetesen folyamatban van s hihetőleg hamarosan kideríti a vakmerő tetteknek, amely most egész Dunaföldvár közönségét izgalomban tartja, összes részleteit.

A szépség ára.

(Övakkodjunk a szépség szerelétől.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 28

A női szépség, amit annyi költő énekel meg színes dalokban, a puha, bársonyos arc-bőr, a leomló haj különféle változatai, melyek mámorban ringatják a férfi kutató pillantását, mindez furcsa világításban tűnik fel szemünk előtt, ha belepillantunk abba a rejtett tudományba, amit nagy hívnak, hogy kozmetika.

A modern technika, mely vívmányával minden téren előbbre vitte az emberiséget, nem elégszik meg az anyagi eredményekkel, hanem belekontárkodik a természet legbámulatosabb alkotásába is, az emberi szervezetbe.

És ez nem kicsinyelendő tudomány. A mai társadalom kiméletlen harca, mely mind nehezebbé teszi a nők számára a megélhetési forrásokot, megtanította a gyengébb nemet arra, hogy külső eszközökkel harcoljon a maga boldogulásáért. A női szépség kultusza mind fontosabb szerepet kezd játszani az emberiségéi.

Elismert dolog, hogy a női szépség igen sok esetben sikeresen küzdött meg a gazdasági előnyvel, a vagyonnal. A női szépségnek szívet megejtő varázsa schasem fog megszűnni és így sohasem szűnik meg a törekvése a női nemnek, hogy minél szebb és csábítóbb külsejű legyen.

Már a legrégebbi idő óta készítik a különféle szereket, melyeknek hivatása a szépséget, amit a természet megtagadott, mesterségesen pótolni. Rengeteg a száma a különféle arckencsőknek és hajfestő szerekeknek és a legváltozatosabb kezelési módoknak és e tekintetben már oly tökéletességre vittek, hogy sokszor a legélesebb szem is csak hosszas kutatás után tudja megkülönböztetni a valódi természetes szépséget a mesterségestől.

Ámde nincsen fény árnyék nélkül. Igen sokszor megtörténik, hogy mesterségesen megteremtett szépségnek súlyos következményei vannak. Az arc elráncosodik, a haj kihull, a test megroppan és úde fiatalság helyett korai vénység és pusztulás köszönt be.

Ilyen esetből kifolyólag többször megtörténik, hogy azokat, akik az ilyen fajta szereket árusítják, törvény előtt vonják felelősségre.

A Gyógyászat című orvosi hetilap legújabb számában hasonló esetről ad hírt:

Egy urinó ugyanis azzal a kéréssel fordul egy gyógyszerészhez, hogy öszülni kezdő hajának megfeketítésére fekete festő szert adjon neki. A gyógyszerész kiszolgáltatta a kért festőszert.

Az urinó délutáni öt órakor bekente a kapott oldattal a haját, de már este felé homlokán és fejbőrén heves viszketés és égésérzés mellett vörös sávok keletkeztek, arca és

fejére megduzzadt. A beteg segítséget vett igénybe, mely közel egy hónapig tartott.

Felgyógyulása után az urindó a gyógyszerész ellen súlyos testi sértés címén főjelentést adott be. A bíróság meghallgatta az orvosszakértők véleményét, mely a gyógyszerészt bünsnek tartja és így valószínű, hogy az ítélet marasztaló lesz.

Ez az eset igen sok tanulságot nyújt. Jó lesz, ha ilyen szereket csak a legnagyobb óvatossággal használja bárki, mert a külső előnyök pillanatnyi megváltoztatása vajmi kevés esetben éri meg azokat a súlyos bajokat és veszedelmeket, melyek — mint a fenti esetből is láthatjuk — igen könnyen végzetessé és pusztító hatásúvá válhatnak.

Két vőlegény — egy menyasszony.

(Éjjeli kaland.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 28.

Ez év július havának elején Budapesten, a késő éjjeli órákban ballagott lakása felé Komáromy József. Elgondolkozva ment végig a Szív utcán. Egy leányismerőse járt eszébe, akivel az este valami csekélység felett összeszóalkozott. Amikor kiért az Andrassy-utca, a Fészek-kávéházból hirtelen eléje toppant egy leány. Haja kuszált volt. Szeme kislírva. Komáromy meglepetve állott meg. A leány szakasztott úgy nézett ki, mint az a hűtlen leány, aki neki annyi szomorúságot okozott. Még a ruhája is ugyanolyan volt.

— Mit keres maga itt, éjszakának idején? — kérdezte a leánytól. Ez válasz helyett keserves zokogásban tört ki.

— Megsértettek odabenn a kávéházban. Én H. E. vagyok, egy vácikörúti gépgyár hivatalnoknője — mondá. — Az egész hivatalnoki személyzettel együtt kiránduláson voltunk s hazafelé jövet betértünk egy szelet fagyalra a kávéházba. Az urak sört is rendeltek s valamennyien berugtak. Az egyik hivatalnok — a ki vőlegényem, azt akarta, hogy én is igyak. Nem ittam. Megütött. Rígtön felkeltem az asztaltól s magam akartam egyedül hazamenni. Elkísér?

Komáromy miután szintén bemutatkozott, azt az ajánlatot tette, hogy menjenek be a kávéházba s üljenek le egy külön asztalhoz. Majd, hogy féltékenykedte tegye az udvariatlan vőlegényt, tréfából udvarolni kezdett a leánynak. Ez is tréfára vette a dolgot s kacérkodni kezdett a fiatalemberrel, aki odáig vetemedett, hogy megcsókolta a leányt, aki ez ellen nem is nagy tiltakozást fejtett ki.

A szomszéd asztalnál ülők — a csók miatt éktelen haragban törtek ki. Üres sörösvégeket kezdtek hajigálni Komáromyék asztala felé s ha a pincérek közbe nem lépnek, óriási verekedés támad a dologból. Komáromy fizetett, kocsihozotott s a fiatal leánynyal kiment kocsihoz a Stefánia-utca. Az úde hajnali szélő kifűzte szemekből az álmot s kedélyesen eldiskurálgattak. A fiatalember nagyon megszerette a leányt s másnapra rendes-voust kért tőle. Ettől fogva mindennap találkoztak. Augusztus másodikán este cirkuszba mentek. Előadás után az aréna-utól Nagy-féle vendéglőbe mentek vacsorázni. Tizenkét órakor hazafelé indultak. Utközben nyomon követte őket egy felöltöbe burkolt alak, aki egy zug utcában utjokat állította.

— Jesszusom, ez a volt vőlegényem, — sikoltotta el magát a leány.

A volt vőlegény, Demschó Henrik a kezében volt bottal szó nélkül rátámadt Komáromyra s azt ütni kezdte. Ez kicsavarta kezéből

a botot s miután támadóját alaposan elverte, hazakísérte a leányt. Másnap feljelentette Demschót becsületsértés és könnyű testi sértés vétségéért. A ma megtartott járásbírósi tárgyaláson a bírő Demschót elítélte nyolcvan korona pénzbüntetésre, ellenben Komáromy — a vizsonvad alól felmentette — mert önvédelemből adta vissza ellenfelének az ütlegeket.

Aradiak Asztalos Sándorék házában

A wandsbecki magyar család.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28

Van Hamburgnak egy elővárosa, egyszerű, jobbára nyárci formá hízakból épült helyiség, amely nevezetessé vált az aradiak előtt. A kegyelet szálal fűznek bennünket Wandsbeckhez, ehhez a kis városhoz, a hol Asztalos Sándornak, Arad megmentőjének özvegye élt és meghalt, és a hol a hősnek egyetlen fia ma is lakik.

Ennek az érdekesnek révén nemrég aradi látogatók voltak Wandsbecknek és a wandsbecki Asztalos-háznak: Meer Ármín aradi kereskedő és neje, a kik németországi utjokban néhány órát itt töltöttek. Plesch Hermann, a ki az Asztalos-kultuss lelkes harcosa, mikor hallotta, hogy Meer Hamburgba is elmegy, megígértette velük, hogy elmennek Wandsbeckbe s ott Asztalósékat fölkeresik.

A megbízásnak Meerék augusztus 10-én tettek eleget. Hamburgból a villamoson átmentek Wandsbeckbe, a hol fölkeresték az Asztalos házat. Emeletes, villaszerű, egyszerű épület ez, ahol egy éltebb nő fogadta őket.

— Asztalos Sándornét keressük — mondták.

A nő szomorúan felelte:

— Ő, szegény, már meghalt.

Az aradiakat, a kik akkor már több hete uton voltak s így Asztalos Sándorné haláláról semmit se tudhattak, meglepte a szomorú hír. A nő azután elmondta, hogy Asztalosné már egy hete meghalt, szerdán volt egy hete, hogy temették.

— Azért kerestük, mert aradiak vagyunk.

— Ah, von Arad! . . .

A nő arca egészen fölragyogott erre a szóra. Mindjárt bemutatta magát. Sofie Hintzenek hívják. Asztaloséknak házvezetőnője volt, de műveltebb asszony; mindjárt sajnálatát fejezte ki azon, hogy senki nincs itthon. Asztalos Sándor fia, Asztalos Emil ugyanis Travemündebe utazott néhány heti üdülésre.

Hintze asszony régi lakója az Asztalos-háznak. Állandóan az öreg Asztalosné mellett volt, a ki mellett egyben társalkodónői szerepet töltött be. Betegségében ápolta s mellette volt, mikor Asztalosné meghalt.

— Igen, meghalt, szegény, — mondta szomorúan. Nem sokáig szenvedett. Valahogy meghűtötte magát, tüdőgyuladást kapott, s az perze hamar végzett a gyöngye öreg asszonynyal. De azért nem feküdt. A terrazonon ült, kedenc toloszékében; ott csendesen, fájdalom nélkül elaludt.

Hintze asszony ezután megmutogatta Asztalosék lakását. Legelőször Asztalos Sándorné szobájába vezette őket, a hol most is minden olyan, mint a mikor Asztalosné benne lakott. Csupa ó divatu, régi butorokból álló szoba; minden még abból az időből, a mikor Asztalos Sándor élt. A falon néhány olajfestmény. Az egyik egy gyönyörű nő; fekete haja az ötvenes évek divatja szerint vaslag fonatokban lebecsátva, s hajában egy rózsza. A nő: maga Asztalos Sándorné, művésznő korában. A másik kép: Asztalos Sándornak arcképe, honvéd-

egyenruhában. Van még egy magyar ruhás kép: egy magyar emigráns tisztnek arcképe, a ki Asztalos Sándor barátja volt.

A szobában volt a toloszék, a melyen Asztalos Sándorné meghalt.

— Sokat beszélt az öregasszony Aradról; boldog volt, ha emlegethette. Igen örült Piesch ur leveleinek, amelyeket Aradról írt. Ritka jó lélek volt, s nagyon büszke a férjére.

A látogatás végén Hintze asszony kihozott két sötétprós fedetű könyvet: Asztalos Sándornéknak könyvalakban kiadott emlékiratait. A könyv címe:

AUS MEINEM KÜNSTLERLEBEN

als Primadonna in Deutschland, Österreich und Italien

von

ELISA VON ASZTALOS,

Witwe des ungarischen Obristen Alexander von Asztalos.

A könyv Asztalos Sándorné unokaöccsének, Berndes J. F. havannai osztrák-magyar főkonzulnak van ajánlva.

A két könyv közül az egyiket Meeréknek adta, ezzel a dedikálással:

Herr u. Frau Meer Ármín zur Erinnerung an ihren Besuch im Hause der verstorbenen Frau Elisa v. Asztalos.

Wandsbeck

10. 8. 06.

Sofie Hintze.

A másikat Plesch Hermannak küldte. szintén dedikáltan. Ezek után rendkívül meghatottan bucsuzott el az aradiaktól, s üdvözlését küldte abba a városba, a melyet „die arme Frau von Asztalos, annyit emlegetett . . .

A lippai román ünnepek.

(A román színház-egyesület közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Ma, az óhítűek Boldogasszony napján kezdődött Lippán a románok színházegyesületének, a „Societate pentru creare unui fond de teatru roman” ez évi nagygyűlése Lippán. A nagygyűlésre az ország minden részéből sokan jöttek Lippára, a román intelligencia köréből. A környékről a népet is bevonták az ünnepekbe, hogy ez által a közgyűlés a nemzetiségi demonstráció színét is viselje.

A románok színház-egyesülete mintegy harminc év előtt alakult s most mintegy háromszázötvenezer korona vagyon fölött rendelkezik. Az első célja az egyesületnek az volt, hogy Magyarországon valamely városában, ahol a románok túlnyomó számban vannak, állandó épületet emel a román színpadi művészetnek. Tíz év óta azonban erről a tervről letettek s azóta az egyesület ösztöndíjas román színészeket nevel, s az a célja, hogy vándor színtársulatot szervezzen, a mely a románok által lakott városokban előadásokat tartson. Az egyesület elnöke: Vulkán József, a nagyváradi Família című román szépirodalmi lap szerkesztője, a bukaresti Román Akadémia és a Kisfaludy-Társaság tagja; titkára: Blaga József dr. brassói tanár.

A mai gyűlésről alábbi tudósításunk szól: A nagygyűlésen Vulkán József elnökölt. Aelnök Onitiu Virgil, titkár pedig Blaga József brassói tanár volt. A gyűlésezés már tegnap megkezdődött és ma is sokan érkeztek Brassóból, Nagy-Szebenből és Aradról. Jelen voltak az összes román nemzetiségi képviselők is. Az ünnepély azonban még sem sikerült úgy, ahogy ezt várták, mert ezer résztvevőre számítottak

de az ünnepélyen csak mintegy két háromezrészre jelentek meg.

A gyűlés megnyitása előtt istentisztelet volt, amely után a jelen voltak a Magyar Király szálló nagyszobájában, a gyűlés színhelyére vonultak, ahol a nagygyűlés 10 óra után kezdődött meg. A mai napon nyolc pontot intéztek el, amelyek a következők voltak:

1. Elnöki megnyitó és a közgyűlés tárgya nak ismertetése.
2. Jegyzőválasztás a közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére.
3. Vulkán József elnök jelentése a múlt évi közgyűlés határozatairól.
4. Öt tagú bizottság választása a jelentés megvizsgálására.
5. Öt tagú bizottság választása a pénztár és a számadások átvizsgálására.
6. Öt tagú bizottság választása az alapszabályok vonatkozó §-a alapján az új tagok öszszelzésére, továbbá a választmányi élethossziglani rendes tagok és póttagok öszszelzésére.
7. A múlt évi nagygyűlés óta öszszegyűlt levelezéseknek s szakvéleményeknek felolvasása.
8. A mai gyűlés berkeztése.

A gyűlésen beszédeket mondtak Ungureán Manó dr. Temesvárról és Hamza Vojku lippei esperes.

A gyűlés délben egy órakor ért véget. Két órakor társas ebéd volt, amelyen százan vettek részt. Este hangverseny volt a Bukarestből érkezett színészek közreműködésével. A gyűlésen a környéknek ugyszólván öszszes román nemzetiségű jegyzői és tanítói részt vesznek. A hoinapi gyűlésnek hat tárgya van. Holnap este táncmulatság lesz.

TANÜGY.

Tankönyv-botrány.

Arad, augusztus 28.

Csak nemrégiben jelent meg Alvinczy Sándor tanárnak a *tankönyvekről* írott könyve, mely most, az iskolaév kezdetén, midőn az országot ismét elárasztják az új kiadású tankönyvek, újból időszerű.

Tudvalevő dolog, hogy az új kiadások nem a tanulók, vagy szülők érdekében jelennek meg, hanem az író és a könyvkiadó érdekében. Hogy ez mennyire igaz, azt az alábbi eset eléggé bizonyítja.

Az új tanterv elrendelte újabb tankönyvek behozatalát. Egy ilyen tankönyvet szerkesztett Ember János kir. tanfelügyelő is, Koema László, Somogyi Béla és Szöllösi Jenő segítségével. A 200 oldal terjedelmű könyvet, melynek *Pista és Juliska* a címe és az elemi népiskolák II. osztálya számára olvasókönyv gyanánt készült, a miniszter approbálta. És mit tesznek a jó urak. *Könyvkiadás* újból a könyvet, most már csak 156 oldal tartalommal, fedelére pedig *rányomatjakkal* a 200 oldalas könyv miniszteri engedélyezésének számát. Egy dolgon azonban nem változtattak és ez: az ár. Hja, ezen nem lehet, de nem is szabad változtatni, mert minden tankönyvnél ez a fő, ez a lényeg. A könyv, amelyben amugy is a tudatlanságnak, a nagyképtelenségnek, a képtelen, naiv és nevetséges, nygynevezett *erkölcsös meséknek* tarka-barka sokasága vonul fel, a rövidítés által még nevetségesebbé, még érthetlenebbé lett. Igazán nem lehet csodálkozni azon, ha a gyermek, ahelyett, hogy a szükséges tudás elemeit magába szedje, még jobban megbutul. De mit bánják ezt a könyv szerkesztői. Fő, hogy a miniszterium és az iskola elfogadja, a szülő megvegye és így az ő zsebéből a *közeletlen érdekekben* minél előbb megteljen. És minél előbb, annál jobb. Tehát továbbra is csak az lesz a

jelszó: minél több új, lényegében javított kiadás. És a könyv lényegében tényleg javítva lesz: mert míg a könyv egyre kisebb és rosszabb lesz, addig fordított arányban nő az ár.

(—) Beiratások és javító vizsgálatok az aradi főgimnáziumban. Az aradi kir. főgimnáziumban a *javító vizsgálatok* csütörtökön aug. hó 30. d. e. fél 10 órakor veszik kezdetüket és taranak az egész nap folyamán (delelőt 1/2 10—12-ig, delelőn 3—6-ig). A *felvételi, pótló és magánvizsgálatok* aug. 31-én, pénteken lesznek d. e. 8—12-ig, d. u. 3—6-ig. A *rendes és magántanulók felvétele (beiratások)* szept. hó 1-ső (szombat), 3. (hétfő) és 4. (kedd) napjain reggel 9—12-ig, d. u. 3—5-ig eszközöltetnek az intézeti épület dísztermében. (Vasárnap nincs beiratás.) *Szept. 1-én d. e. kizárólag a III. és IV. o. tanulói vételnek fel.* d. u. pedig az I. o. tanulók; szept. 3. és 4-én a többi oszt. tanulók vegyesen. Azon tanulók, kik először iratkoznak be, akik tehát még nem voltak az aradi főgimnázium növendékei, a beiratkozásnál az iskolai bizonyítványukon kívül születési bizonyítványukat (keresztlevél) és újraoltási bizonyítványukat tartoznak felmutatni. A gimnázium I. ső osztályába a 9 évet betöltött, de a 12 évet meg nem haladott koru tanulók vehetők fel. Főntirt okmányok nélkül tanulók nem fog felvételt. A beiratásnál fizetendő: a) beiratási díj 8 kor., b) íj. könyvtárra 160 kor., érestitőre 1 kor., énektanításra 2 kor., kirándulási-alap 1 kor. és tintadij fejében 40 fill., öszszesen 14 korona. A tandíj 60 korona és vagy a beiratásnál fizethető, vagy esetleg (szegényebb sorsu tanulók) négy részben is. Szeptember hó 5-én, szerdán reggel 8 órakor lesz a rom. kath. tanulók ünnepélyes „Veni Sancte”-je a minoriták templomában és utána az iskolai évet megnyitó ünnepély a díszteremben, az iskolai szabályok felolvasása, egyéb tudnivalók közlése az osztályban, a hol minden tanuló megjelenni tartozik. Szeptember hó 6-án, csütörtökön a rendes előadások kezdetüket veszik. A kir. főgimnázium igazgatósága.

Az Odilon-ügy.

(A művésznő új gondnokot kér.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 28.

Az Odilon-ügyben ma jelentékeny fordulat állott be. A budapesti árvaszék ugyanis Prayer Hugó dr. fővárosi ügyvédet Odilon asszony gondnokává nevezte ki. Mint hírlík, Prayer Hugó dr. mindenekelőtt meg fogja keresni a bécsneubauli járásbírósgót, hogy az Odilon vagyont adja ki. Ha ez a lépés nem vezetne eredményre, úgy az aktákat a továbbiakra nézve a m. kir. belügyminiszteriumhoz, mint a legfelsőbb fórumhoz fogják felterjeszteni.

Bécsből jelentik, hogy Odilon Helén tegnap a neubauli járásbírósgóhoz sajátkezűleg írt kérvényt adott be, melyben kéri, hogy Müller dr. helyett Elbogen Frigyes dr. rendeltessék ki gondnoknak. A kérvény így hangzik:

Tekintetes törvényszék! A gondnokom cselekedetei által előidézett viszonyok reám nézve elviselhetetlenek lettek. Az ő folytonos kizárásai éppen az ellenkezőjét képezik annak a gondosságnak, melyet a törvény előír. Üdüléshez nyugalomra van szükségem, melyet azonban gondnokomnak minden hivatalos tényleg újból elrabol tőlem. Azt tartja, hogy gyengeelméjű vagyok, dacára annak, hogy folyton olyan leveleket írok nekem, melyeknek gyenge értelmét még egy „gyengébb elméjű” személy is meglátja. Gondnokom tudja, hogy bizalmamat már régen elvesztette, mindazonáltal gondnokai állásáról nem mondott le, pedig eme hivatalát az érdekeimnek megfelelőleg Fleisch urhoz való viszonya miatt se láthatja el. Kérem ezeknél fogva a bíróságot, hogy Müller dr. helyébe gondnoknak Elbogen Frigyes dr.-t nevezze ki, aki határtalan bizalmamat bírja.

Ezzel egyidejűleg Elbogen dr. is kérvényt adott be, amelyben kijelenti, hogy azon a napon, amelyen gondnokká fog kineveztetni, a gondnokság megsemmisítését fogja kérni, mert nem fér össze lelkiismeretével, hogy gyengeelméjűnek tekintsenek egy nőt, akinek szellemi képességei és akaratereje magas fokon állanak.

Odilon Helén tegnap négyhetli kurára Cirkvenicába utazott.

A szinfalak mögött.

Itt az alkohol dolgozik . . .

Művészek pörösködése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 28.

A Vígyszínházban ez évi április 24-én délelőtt próba alkalmával, viharos jelenet játszódott le műsoron kívül a szinpadon. Kissé hangosan tereferáltak a színészek s mert *Ditrói* igazgató emiatt szót emelt, *Lévai* Gyula színházi ügyelő szigorúan lépett fel a csendzavarók ellen. Mikor pedig ez a megintése nem használt és az igazgató újból rászólt, *Lévai* magából kikelve jelentette:

— Direktör ur, lehetetlen rendet csinálnom, mert itt az alkohol dolgozik.

A próbán résztvevők egyike, *Hegedüs* Gyula a szavába vágott:

— Ugyan ne farizeuskodjál!

— Te pedig — főrdmél *Lévai* a művészre, — legelőbb halgass, mert te vagy a legnagyobb gazember!

A súlyos sértésre nagy kavargás támadt a szinpadon. *Hegedüs* nekirontott az ügyelőnek s ha le nem fogják, tetteg is inzultálja. Mivel azonban *Tapolczai*, *Góth*, *Rónaszéki* és *Sarkady* Aladár a tettegességtől visszatartották felbőszült kollegájukat, a harc csak sértő szavak használásával folyt tovább.

Ennek az incidensnek előbb a színházi törvényszék előtt, majd ma a büntető járásbírósgónál, dr. *Benke* Ferenc járásbíró előtt akadt folytatása. *Lévai* és *Hegedüs* kölcsönösen feljelentették egymást *becsületsértés* miatt, s az előbbi panaszt tett még *Hegedüs* Gyuláné ellen is, aki a zajos szcéna alkalmával állítólag gazembernek nevezte.

A ma megtartott tárgyaláson a bíró kihallgatta a pörös feleket, majd tanuk gyanánt: *Varsányi* Irént, a Vígyszínház művésznőjét, továbbá a próbán résztvevő férfiak közül: *Tapolczai* Dezsőt, *Góth* Sándort, *Sarkady* Aladárt, *Rónaszéki* Gusztávot és végül az igazgatót, *Ditrói* Mórt is. Arról, hogy *Hegedüs* — aki különben nem jelent meg a mai tárgyaláson — szintén élt volna sértő szóval, egyik tanu sem tudott.

Ditrói igazgató elmondotta, mint esett meg a vád tárgyát képező, kissé hangos jelenet. *Lévainak* — aki felettébb pontos és rendszerető ember — utasítást adott, hogy teremtsen csendet. Am a kulisszák mögött folyó diskurzus nem szűnt, amire *Lévai* ügyelő indulatos hangot használt.

Benke bíró: Szólt valamit „alkohol”-ról?

— Igen, mert hát valamelyik hölgy, aki nagyon elfáradt a hosszú próba alatt, egy pohár sört hozatott a szinpadra.

— Csak ennyi volt az egész?

— Nem több s bár ez nem valami nagy bűn, de hozzáteszem, ennek sem szabad megtörténni. Mikor aztán, amint mondtam, *Lévai* ezt szóba hozta, *Hegedüs* rákiáltott, hogy ne farizeuskodjék.

— Volt valami sértő a hangjában?

— Rám azt a benyomást tette, hogy csak

meg akarta akadályozni, hogy Lóvai többet is mondjon nekem, aki könnyen izguló és nagyon indulatos ember vagyok.

— És erre Lóvai rögtön gazembernek nevezte.

— Igen, még pedig igen emelt hangon, amire Hegedüs erősen felháborodva, rá akart támadni, folyvást kiabálva; „Hagyjátok, hadd taposom ki a belét!”

— Hallotta, igazgató ur Hegedüsné önagsága sértő kifejezését?

— Lehet, hogy szólt valamit ő is, de a „gazember” szóra nem emlékszem.

A bizonyítás ezzel véget ért és Lóvai ügyvédje Korbay dr. kijelentette, hogy Hegedüsnével szemben elejti a vádat. Mivel pedig törvény szerint, ezzel a másik panaszlott, tehát a férje ellen emelt vád is elesett: a bíró Hegedüs Gyulát is felmentette. Es jól végződött ezután egyéb részben is a pör. Nevezetesen Hegedüs is elejtette a panaszát, melyet viszonyvad alakjában emelt volt Lóvai ellene. Erre nézve a bíró megszüntető határozatot hozott.

A terror országa.

Meggyilkolt főkörmányzó.

(Általános felkelés előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 28.

A terror teljes vadságával kezdte meg gyilkos munkáját Oroszországban. Es bárha meg is borzongunk a hallatlan vérengzés láttán, lehetetlen elfojtanunk a csodálatot, amit az orosz forradalmárok elszántsága és szinte ördögi ereje kelt bennünk. Hiszen bármilyen is a merénylet eredménye, az bizonyos, hogy a merénylő okvetlenül áldozatául esik és még a kisebbik baj neki, ha a saját bombája öli meg, mert így legalább kikerüli az orosz igazságszolgáltatást, amelynek kegyetlenségétől a politikai bűnösnek még sokkal több oka van félnie, mint a közönséges büntetettnek. Tegnap a Stolipin ellen elkövetett merényleten kívül még Szentpétervárott megölték Minn tábornokot, akinek az volt a vétke, hogy egész csapat forradalmárt kihallgatás nélkül kivégeztetett és Varsóban egy fiatal leány pisztolyiyl lelőtte a varsói ideiglenes kormányzót. A kormány most már komolyan foglalkozik a katonai diktatura terével, de ez nem fogja megmenteni ettől a rémtől. A forradalomnak ezt a fajtáját a katonai diktatura sem tudja elfojtani, sőt bebizonyult, hogy minél nagyobb a hatalom nyomása, annál vadabb és elszántabb a forradalmi terror is. Ezt a forradalmi szervezetet, amelynek ilyen elszánt, mindenre kész hősei vannak, nem lehet megsemmisíteni és a hatalomnak nincs más választása, minthogy vagy megadja végre az alkotmányt, vagy nem kap több embert az autokrata-uralom funkcióira.

Mai távirataink:

A Stolipin elleni merénylet.

Pétervár, aug. 28. Annak a bombamerényletnek részleteiről, amelyet Stolipin miniszterelnök ellen villájában intéztek, még egyre érkeznek a jelentések:

Stolipinnál minden héten szombaton volt fogadó nap. A legutolsó szombaton a látogatók száma különösen nagy volt, úgy, hogy esti nyolc óráig több mint hatvan előkelő vendég volt jelen háznál. Midőn a három ismeretlen, akik a merényletet végrehajtani akarták, az előcsarnokban megjelentek, felszórták az

egyik inast, hogy őket bejelentse, mit sz inas, tekintettel az idő előrehaladottságára, megtenni vorakodott. A merénylők azonban kijelentették, hogy ők meghívott vendégek; s mielőtt a szolgálóval beszélgettek, történt a robbanás, melynek olyan szomorú következményei lettek. Hogy a merénylők közül, melyik dobta a bombát, vagy mely pillanatban, az mindeztideig még kidőltve nincs. Tény azonban, hogy a robbanásnak óriási hatása volt, úgy hogy az összes személyek, kik az előcsarnokban voltak, áldozatai lettek a merényletnek, épúgy sokan azok közül is, kik a mellékhelyiségekben tartózkodtak.

Pétervár, aug. 28. A merénylők közül csak egy maradt életben, a „civil,” akinek utlevele Dulovitch rigai műegyetemi hallgató nevére van kiállítva. Dulovitch, aki körülbelül 25 éves lehet, arcán erősen megsébesült és most a Péter-Pál kórházban fekszik. Ő magát Ivanovnak, majd pedig Nikitának és Saizovnek mondja.

London, aug. 28. Pétervárról érkezett jelentés szerint a Stolipin ellen elkövetett merénylet egyik tettesének neve Morencov Szergejus; ő volt a merénylet igazi szerzője.

Pétervár, aug. 28. A Stolipin elleni merénylet elkövetőjének lakásán vízi vánkossal ellátott kézi táskát találtak.

A miniszterelnök a merényletről.

Pétervár, augusztus 28. Stolipin miniszterelnök egy előkelő állásu tisztviselő előtt a következőket mondta a merényletről:

— Épen dolgozó szobámban tartózkodtam, amikor hallottam, hogy a fogadó szobában nagyon hangosan beszélgetnek. Utána akartam nézni, hogy megtudjam a vitakozás okát és épen kinyitottam a fogadószobába szolgáló ajtót, amikor irtózatos robbanás történt. Első gondolatom a feleségem és gyermekeim volt. Egy pillanatig meg voltam dermedve a rémületől és láttam, amint a második emeleti erkély, melyen két gyermekem volt egy öreg cseléddel, a mélységbe zuhant. Én magam sértetlen maradtam.

Mint utóbb kiderült, a szolgálatban levő tiszt azért nem akarta bebocsátani a két csendőrtiszt egyenruhában levő férfit, mert sapkájuk nem felelt meg a szabályzatnak.

Tömeges letartóztatások.

Pétervár, aug. 28. Stolipin és Minn tábornok ellen olyan emberek követték el a merényletet, akiket a forradalmi bizottság ebből a célból Moszkvából Pétervárra küldött. A Stolipin ellen megkísérelt merénylet előtt a merénylő figyelmeztette a mentőket, hogy álljanak készen, mert a délután folyamán számos gyaloghintóra lesz szükség. A merénylő, mielőtt a bombát elhajította, így kiáltott:

— Éljen a forradalom!

Azután elhajította a táskát, amelyben a bomba volt.

Pétervár, aug. 28. Stolipin nyári lakását valóságos emberáradat lepi el, de senkit sem bocsátanak be a villába. Bizonyosnak látszik, hogy a merénylők maguk is elpusztultak a merényletnél, amelynek eddig 31 halottja van.

Eddig 140 embert tartóztattak le, akik ellen az a gyanu, hogy részük volt a merényletben. Az egyik forradalmárnál olyan följegyzéseket találtak, amelyekből a rendőrség megállapította, hogy a forradalmi bizottság a kabinet összes tagjai ellen már a legközelebbi napokban merényletet akarnak elkövetni.

Moszkva, augusztus 28. A pétervári titkos rendőrökkel erősített itteni rendőrség az egész városban mindenféle házkutatásokat tart és fegyverraktárak, valamint bombagyárak után kutat. Szakadatlanul történnek letartóztatások.

Hamburg, augusztus 28. Favari, Genéből ideérkezett orosz forradalmárnak szombaton még két cinkostársát is letartóztatták. Az egyik azzal tette magát gyanussá, hogy lázas izgatottsággal kereste az olyan lapokat, melyek a legutolsó merényletről bő tudósításokat hoztak. Ma ugyanebben az ügyben még négy embert fogtak el, akiknek a lakásán nagymennyiségű fegyvert és lőszer t. d. ztek fel. Főszállítója ezeknek a fegyvereknek egy német gyár volt, mely különböző helyről kapott megrendeléseket. A szállítmányokat aztán hamis árubevallásokkal a kelet-tengeri tartományokba küldték. Eddig 100 000 márka értékű ilyen fegyvermegrendelést teljesítettek.

Általános felkelés előtt.

London, aug. 28. Vonjartjarsky ideiglenes varsói főkörmányzót meggyilkolták. A gyilkosságról a következőket jelentik: A főkörmányzó látogatóban volt és onnan kocstn tért vissza lakásába. Eközben egy utcán kellett áthaladnia, melyet ép köveztek és így a kocsis kénytelen volt lassan hajtani. A járdán több ember állt, kik nyilván a kormányzóra vártak. Ezek egyike revolvert rántott és hátulról a kocsihoz lőtt. Négy lövés dördült el, melyek egyike a kormányzót hátba találta. A golyó a tábornok szívét furta át és a tábornok azonnal meghalt. A gyilkos elmenekült és eddig semmi nyoma.

London, aug. 28. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pétervárról: A forradalmi bizottság azzal dicsekszik, hogy immár olyan óriási szervezettel rendelkezik, hogy a halálra ítélték listáján szereplők meggyilkolását többé megakadályozni nem lehet. A bizottságnak több száz ügynöke állandóan munkában van és az elért eredmény minden várakozást kielégített. A forradalmi bizottságok most nagy általános felkelést készítenek elő, amelynél különösen a szabasztopoli tengerészetre számítanak.

Meggyilkolt tábornokok.

Pétervár, augusztus 28. Minn tábornok, a semenowi testőrezred parancsnoka, ki- nek nagy része volt abban, hogy a moszkvai felkelést leverték és kit emiatt a forradalmárok gyűlöltek, ezen a nyáron családjával együtt a Peterhof melletti Luisino villatelepen lakott. Tegnap este nejével, született Wolkonski hercegnővel és leányával a pályaudvarra ment, hogy Pétervárra utazzon, hol ma reggel a hadosztályparancsnok a semenowi ezred felett szemlét akart tartani.

A pályaudvaron nagy számú közönség volt, úgy, hogy senkinek sem tűnt fel, hogy a tábornokot, mikor beszállás végett a kocsihoz ment, egy hosszú köpenybe burkolt hölgy követi.

A hölgy köpenye alól hirtelen előrántotta revolverét és azzal háromszor Minnre lőtt. A golyók a tábornok hátába furodtak, aki eltántorodott. Neje azonnal a merénylőhöz ugrott, megragadta úgy, hogy a revolver negyedszer is elsült. Ekkor már egy csendőr és egy hordár is a merénylőhöz ugrottak, aki nyugodt hangon mondta:

— Vigyázat, mert bomba is van nálam.

Erre leirhatatlan pánik keletkezett a pályaudvaron levő közönségben; a merény-

lő azonban nyugodtan hagyta elvenni a bombát, sőt késznek nyilatkozott azt ártalmatlanná tenni,

Ezalatt Minn tábornok holtan összeesett, kinek holtestére sirva borultak neje és leánya.

A merénylő alacsony növésű, barna nő, erős arcvonásokkal és kiálló pofacsontokkal. Midőn őt a kíváncsiak nézegették feltette *lorquette*-jét, hogy a kíváncsiakat jobban láthassa. Mikor azonban billicsekbe akarták verni, egy pillanatra *elszápadt*, majd pedig *mesolyogva nyugtotta előre kezét*.

Kiderült róla, hogy e hó 16-ika óta lakik Luisinóba és sűrűn ment el Minn tábornok világa előtt. Néhány perccel a merénylet előtt egy diákkal látták őt a pályaudvaron. A diák eltűnt.

Későbbi távirat jelenti, hogy a fiatal leány igen előkező megjelenésű s a rendőrségen nyugodtan viseikedik, nevét vonakodik megmondani és csak annyit mond, hogy *elegit tett az igazságnak*.

Helsingfors, augusztus 28 *Wuteanu* tábornokot, a finnországi csapatok főparancsnokának helyettesét a kikötő megszemlélése közben *agyonlőtték*.

Odessa, augusztus 28. Ma délben munkástüntetések voltak, amelyen 15000 munkás vett részt. A tüntetők és a katonaság s a rendőrség között összeütközés támadt, amelynél a katonaság több sortűzet adott a munkásokra. *85 ember meghalt, 250 megsebesült*. A katonák közül *tizen elesetek*.

Nem kell az örökség!

(A kincstár öröme.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 28.

És a csuda is csak Szegeden eshetik meg. Egy öreg ember meghal, szép vagyont hagy maga után az özvegyének és a rokonainak és mégis kiderül, hogy nincsenek örökösök. Tudniillik a végrendeletben megnevezett örökösök nem fogadták el az örökséget, mert valami jelentéktelen dolog miatt nézeteltérés támadt közöttük. És most örökösök kerestetnek.

A szegedi csoda részletes története itt következik:

A múlt esztendő nyarán meghalt a szegedi Szentháromság-utcában lakó *Szűcs József* jó módú gazdaember, aki sok ezer korona értékű vagyonát végrendeletileg oldalági rokonaira hagyta, a feleségére, *Savanya* Annára pedig a a hátrahagyott ingatlanok hasznélvezeti jogát testálta az asszony haláláig.

Néhány hét előtt megtartották a hagyatéki tárgyalást *Kern Lajos* dr. szegedi közjegyző előtt. Itt érdekes fordulata következett be az ügynek. *Szűcs József* oldalági rokonai ugyanis kijelentették, hogy nem hajlandók elfogadni az örökséget. A legidősebb örökös meg is indokolta ezt a békétlennek tetsző családi határozatot a következőképpen:

— Mink *nem fogadhatjuk el* a hagyományát annak az embörnek, akit a felesége még csak tisztösségős temetésben se részeltetett.

— Hát akkor kívánnak valamit?

— Persze hogy kívánunk. Legelőször azt kívánjuk, hogy az özvegy bontassa föl a sirt és teljes pompával *újra temettesse el*, másodsor pedig azt kívánjuk, hogy az özvegy adjon a szegényalap javára hatszáz pengőt.

Az özvegy nevében *Lippay Lajos* dr. ügyvéd kijelentette, hogy nem hajlandó teljesíteni az örökösök kérelmét.

A közjegyző jegyzőkönyvet vett föl a tár-

gyalásról és az összes iratokat átküldte a bírósághoz. Onnét a minap azzal a végzéssel küldték vissza az iratokat a közjgyűzőhöz, hogy az oldalági rokonok fura kívánságát lehetetlen teljesíteni s hívja föl újból a közjegyző az örökösöket az örökség átvételére.

Kern dr. erre ma újabb hagyatéki tárgyalást tartott *Szűcs József* hagyatéki ügyében. Ezen megjelentek az örökösök, akik kijelentették, hogy az özvegy ellenében támasztott kívánságukat fentartják. Özvegy *Szűcsné* viszont kijelentette, hogy nem hajlandó a kérést teljesíteni.

— Nohát akkor nekünk nem kell az örökség — jelentették ki az oldalági rokonok.

— Nekem se kell, csak az, amit az uram hagyott: a hasznélvezeti jog, — mondta az özvegy.

Ezzel a tárgyalást befejezték és a közjegyző ismét áttette az iratokat a bírósághoz azzal, hogy *értesítsék a kincstárt a Szűcs József hagyatékának birtokba vételéről*.

Tíz évig a tébolydában.

(Mentelen örültek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Míg nekünk csak a szerencsétlen embernek történetét, akit tíz évig tartottak fogva három magyarországi tébolydában. Most, *Jancsó Pál* előadása alapján, a következő újabb részleteket közölhetjük a tébolydában töltött időről:

Mindjárt az első napon, 1896. február 28-án, a mikor *Jancsó Pál* letartóztatták s beszállították a *lipótmezei* tébolydába, furcsa dolgok történtek.

A mentők beszállították kocsin *Jancsót* a tébolydába s az intézet felvételi irodájába vitték. *Jancsó* kezei még mindig *össze voltak kötözve*. A szerencsétlen ember *könyörgött*.

— Legalább a kezeim bocsássák szabadon, hiszen nem vétettem semmit.

— Majd csak az emeleten! — mondotta a felvevő hivatalnok.

— De hát mi bajom van nekem tulajdonképpen? — kérdezte *Jancsó*.

— Üdözési mánia — volt a felelet. — Meg akarta öni a feleségét.

Jancsó Pál az örüléshez volt közel. Látta az armányt, a mely körülszövi, behálózza, lehetetlenné teszi s rettenetes erővel nehezedett reá rémes tehetetlenségének tudata.

Mután felírták a nacionálóját, fölvezette egy *Nagy József* nevű ápoló az első emeletre.

— Hová visznek? — kérdezte *Jancsó*.

Az ápoló nevetett.

— Majd meglátod!

Fönn az emeleten két másik ápoló várakozott reá.

— Van cella?

— Nincs.

— Vigyék addig a társalgóba.

Egy széles terembe vezették *Jancsót*. Valami őt, kéz-csíkos hálókabátu ember ült körben, alacsony székeken.

— Kik ezek?

— Mindjárt bemutatom — mondotta *Nagy József* nevetve. — Ez itt *Jézus Krisztus*, — mutatott az egyikre — ez az *Atyauristen*, ez a *Szentlélek*, ez *Szűz Mária*, ez ő felsége a király. Te is lehetsz itt valami, választhatsz bármilyen címet és rangot.

*Jancsó Pál*on hideg borzongás futott végig. Itt kelljen maradnia ép elmével a bomlott agyu mániakusok között? Görcsösen ragadta meg az egyik ápoló kezét.

— Vigyenek innen, hiszen ezek meg is ölhetnek!

Nagy József, az ápolóvezér hátra vágta a szerencsétlen embert.

— Dehogy ölnék, ostoba.

*Jancsó Pál*ból kitört az elkeseredés, *Sirin* kezdett.

— Nem akarok itt maradni — hajtogatta egyre.

— Jól van. Majd segítünk rajtad.

Nagy József intézkedett, hogy a nyolcas számú cella örültjét vigyék a kórterembe, helyébe tegyék *Jancsót*. Így történt.

— Csupa büz, piszok volt a cella — meséli *Jancsó*. — A szalmazsákon szerencsétlen elődöm piszka, a pad ón szétszórva minden. rendtelenségben, piszokban. Ide kerültem. És itt töltöttem tíz teljes hónapot.

— A gyöngyösi tébolyda viszonyairól külön fejszateket kell írni — beszél *Jancsó*. — A kállói tébolydáról fogok inkább elmondani egyet mást.

Megérkezésem első napján történt, hogy egy örült valahonnan *éles kést szerzett* s ezzel támadt neki társának. Engem csak lélekjelenlétem mentett meg attól, hogy *mellette ne szurjon az a szerencsétlen*. Kérdés hát, hogy kerül éles kés egy örülthöz?

A felügyelet lazasága oka ennek s a felügyelet sehol sem annyira laza, mint éppen *Kállón*.

Etről különben ékesen tanuskodik az is, hogy napokig, sőt hetekig sincsen *különösebb orvosi vizsgálat a betegek között*.

Itt fordulhat csak elő az is, hogy a betegek *meztelenül járhatnak*. A keriben egy izben kilenc örült játszadozott *anyameztelen*, majdnem egész délután. Senki se törődött velük.

A kállói tébolydában töltött nyolc esztendő életem legrémesebb korszaka.

Hónapokon keresztül kenyéren és vízen éitem, mert a táplálék mostéknak is rossz lett volna, *Borosnyói Lukács Béla* igazgatónak mondtam is egyszer:

— Igazgató ur, ehetetlen ez a táplálék!

Az igazgató *figyelemsértésért* négy napi cellafogságra ítélte.

A Népszínházról Opera lesz.

(Kriszta előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 28.

Amint budapesti tudósítónk táviratozza, meglehetősen titokban érdekes tárgyalások folynak a Népszínház jövőjét illetőleg. Arról van szó ugyanis, hogy a Népszínházat a közeljövőben egy erre a célra alakulandó részvénytársaság veszi át s *vig operát csinál belőle*.

A részvénytársaság főleg néhány lipótvárosi és józsefvárosi tőkepénzesből fog alakulni. A részvénytársaság főemberei már alkudozásokat is folytattak az Operaház egyik kiváló karmesterével, akit az igazgatói állásra szeretnének megvenni. *Gábor Józseffel* és *Seoyer Lionkával*, az Opera e két jeles művészeivel is folytat előleges *pourparlék*, melyek természetesen inkább csak puhatolódzások voltak.

A terv közele van a megvalósuláshoz, s igen életrevaló eszmének fog bizonyulni. Hogy nyilvánosságra eddig nem került, annak egyedüli oka az volt, hogy nem akarnak a bekövetkezendő eseményeknek elébe vágni s nem akarják siettetni *Vidor* távozását. Beavatottak előtt nem kétséges többé, hogy a jelenlegi régime nem soká bírja már a Népszínházban. De nem is fog avval a színházzal boldogulni egy váljalkozó sem a jelenlegi viszonyok között, az ott beszésködő népszínházi bizottság miatt. Nem segítenek már ezen a színházon még a *Fedák* hatszáz koronás estéi sem.

A tervezett víg opera a könnyebb operai előadásokat és főleg a magyar opera kultuszát fogja felölelni. Esetlegesen nehezebb operai műfajok előadását is felvették az előleges programba, különösen azokon a napokon, amikor az opera nem tart előadást s így a szezon idején minden estére jut a főváros zenekedvelő közönségének opera előadás.

A vállalatához szükségelt pénz előjegyzésekben már együtt van. A nyilvánosság előtt természetesen csak akkor fog jelentkezni az új részvénytársaság, majd ha a Napszínházban a végleges krízis jelei mutatkoznak, vagy ha esetleg alkudozásokkal sikerül a dolgot nyélbe ütni.

Az éjjeli Arad.

Hol hálunk az éjjel?

Arad, augusztus 28

A grófnő becsöngette a komornát és diszkrét ásitás közben levethőztette magát. Azután kéjesen nyújtózkodva hevert végig a menyeges ág csipkés párnán s magára vonván a nehéz selyemmel bevont paplant, meghagyta társalkodónőjének, hogy imádkozza el helyette az estvéli imát. A hálószoba lámpája rózsaszínű fényt szórt a butorokra s mire a társalkodónő a miatyánk végéhez ért, a grófnő már édesen elszendergett.

A gothai almanach bonniakól megengedhetik maguknak az ilyen luxust. A grófnő, a gróf, az örökgróf, sőt az ellentengernagy rendszeren tisztában vannak vele, hogy hol hálunk az éjjel. Vagy a saját ágyukban, vagy a máséban, de mindenesetre ágyban, párnák közt. Vannak azonban urak és vannak hölgyek, akik csupán a nyomor, avagy a rendőrség gothai almanachjába vannak fűvéve. Ezek az urak és hölgyek azok, akiknél rendszeren aktuális a kérdés:

— Hol hálunk az éjjel?

Nyáron, mikor tudvalevőleg megengedhet a lég és vidul a határ, nem olyan fontos ez a kérdés! Nyáron mindenütt lehet hálni, sőt kitűnően lehet hálni. Hat lábnyi édes anyaföld, melyen esetleg van az ugynevezett puha pázsitból is valami, éppen elegendő. Télen azonban igen fontos a hálás kérdése. Lakni elvégre olyan passzió, amit nem engedhet meg magának mindenki. A szóban forgó urak és hölgyek tehát egyáltalában nem laknak. Olyan a foglalkozásuk, amely megköveteli az éjszakai, továbbá azt, hogy ne legyen állandó és bejelentett lakásuk. Az egyik ur például üzletnyitással foglalkozik, de csak éjjel. A másik ur ki van tiltva a város területéről. Az egyik hölgy hasonló betegségben szenved. A másikat barátnői viszony fűzi az üzletnyitó urhoz. És így tovább. Lakásuk tehát nincsen.

Nyáron, éjnek évadján a hálás kérdése többnyire a Baross és Salacz-parkban, vagy a ligetben intéződik el. Ahol rejtélyesen összehajolnak a lombok és illemtudóan eltakarják az egyént, onnan hall a figyelmes éjjeli sétáló mélabus hortyogásokat. A Marosparti fetelepeken szintén kitűnő hálószobák találhatók, nem is szólván a fekete hid aljáról. Mindezek a helyeken nagy előszeretettel hálunk az éjszaka emberei. Összegubbaszkodva, félkarukat a fejük alá helyezve alszanak, rendszeren kettesben, mert az ember társas-állat. A csavargó barátság szabályai szerint megosztják egymással a fekvőhelyet és elmesélik napi élményeiket. Éjszaka azután megtörténik, hogy az egyik kifosztja a másikat és csendesen elvonul máshová. Ez azonban igen nagy aljasság, mert lopni csak tisztességes embertől illik.

Megtörténik az is, hogy a rendőrök razzliát tartanak. Bejárják a hálólhelyeket és becipelik az embereket az inspekciós szobába. Ez nevelőtlenség. Legalább aludni hagynák az embert! De ők ezt nem teszik, sőt a rendőrségen még afelel is érdeklődnek,

hogy hol született az ember és milyen vallást követ. Istenkém, mi köze a rendőr-éjnek a valláshoz? És mi közük hozzá azoknak, akiknek a Salacz park a hálószobájuk? Ők nagyon ritkán imádkoznak és akkor is rendszeren valami olyanért, hogy jól sikerüljön például a templomi persely feltörése.

Ilyen a nyári hálás-ügy elintézése. Télen már sokkal bajosabb a hol hálunk-kérdés megoldása. Szerencse azonban, hogy egy két krajcárja mindig akad az embernek és hogy vannak jószívű pincelakók, a kik néhány vasért szívesen adnak szállást. Mellesleg említve, igen érdekesek ezek a pincelakások. Ha az ember látja egyiket-másikat, rögtön megérti, hogy például a patkányok miként lakhatnak föld alatti lyukakban.

Megesik az is, hogy a kérdés így formálódik: Hol hálunk — nappal? Nappal ugyanis sokkal könnyebb hálni. Valami elhagyott kapualj jó szállást ad. A kocsmában, ahol egy kupica bundapálinkát iszik a vendég, négy krajcárért leborulhat az asztalra és alhat — ülve. Az éjszakát el lehet tölteni egy fekete-kávé mellett valamelyik kávéházban. A hölgyeknek különösen előnyös ez a módszer. Hogy mennyire kultiválódik a nappali alvás, arra nézve a hetipiacok napján szerezhet bizonyosságot az ember. Mivel a sokadalomban egy ember felett könnyen elnéznek: a közeget szépen gyakran lehet kettivásárok alkalmával alvó embereket látni.

Szóval mégis jó dolog grófnőnek lenni. Mert amint fentebb említettem, a grófnő diszkrét ásitással becsöngeti a komornáját és a főntebb körülírt módon elszenderül. És ezt nagyon könnyű volt megírni Beniczkynek. De próbálta volna a rendőrileg képesített urak és hölgyek elszenderülését lefesteni.

—zsb.

SPORT.

+ Uj vívómester Aradon. Pár nap mulva ismét megindul Aradon a vívósport, amely a jelek után ítélve még élénkebbnek ígérkezik mint a tavalyi. A vívni tanuló oly nagy számmal jelentkeztek Malone Vincenzo vívótermében, hogy Malone szükségesnek látta segítő társat keresni, akit meg is talált Szántay Sebő Ferenc fiatal vívómesterben. Szántay hosszabb ideig segédja volt Vay Lajos grófnak, az országiszerte ismert vívómesternek és fővárosi működését szép siker koronázta. Az idén Szántay Nagyváradon tartott igen látogatót vívótanfolyamot. A fiatal mester főleg a tanuló ifjúságot fogja a vívásra oktanni. A részvételi díja havonként 4 korona, amelyért hetenként három órai oktatásban részesül minden tanuló.

Egy diszpolgárság története.

Nincs pénz deputációra!

Nem kell Polónyi!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 28

A polgári bizalom egyike a legszebb dolgoknak. Legszebb megnyilatkozása azonban mégis a diszpolgárság, melyet a kitűntetettek könyekig meghatva és érzésektől remegő hangon szoktak megköszönni, mint olyan bizonyosságát a nép szeretetének, mely multért és jövődőlért egyaránt kárpótol. A diszpolgárok sorában egy idő óta ott diszeleg Magyarország kiváló minisztere, Polónyi Géza is, akit tudvalevőleg Máramarosziget választott diszpolgárává, — amint a lapok megírták, óriási lelkesedéssel és viharos éljenzések közben.

Erről a diszpolgárságról most igen érdekes leleplezéseket közöl egy budapesti estilap. A tudósítást itt adjuk:

Minisztert még nem választották meg disz-

polgárnak Magyarországon oly botrányos módon, mint Máramaroszigeten Polónyi Gézát. Lányi János függetlenségi párti elnök s társai indítványozták a városi képviselőtestületi közgyűlésnek, hogy Kossuthot, Apponyit, Andrássyt és Bolgávt diszpolgárrá válasszák s utólag egy más indítvány Polónyi megválasztását is beakarta csempészni.

Am ekkor érdekes dolog történt. Szöllősy Antal polgármester kijelentette, hogy ha már erőszakolják a dolgot, belenyugszik abba, hogy a miniszterek diszpolgárokra választassanak, de egy Polónyinak megválasztása ellen határozottan tiltakozik s ő ilyen javaslatot a közgyűlés elé nem viszen. Midőn e miatt egy-két tanácsstag tiltakozni próbált, a polgármester testvéröccse Szöllősy Balázs rendőrkapitány, magából kikelve össze vissza piszkolta s ilyen megamolyosnak nevezte Polónyit s bátyjával együtt tiltakozott „ily egyénnek” diszpolgárrá leendő megválasztása ellen.

A vitából nagy zavar keletkezett s a polgármester az indítványokat végre is levette a napirendről. Mikor azonban egy fővárosi lapban erőlyes fellépéséért erős támadásban részesült, a következő tanácsülésben az indítványt ismét elővették. Ekkor a polgármester kijelentette, hogy ő — mintsem a miniszterek diszpolgárokra leendő megválasztását legyen kénytelen a közgyűlésnek javasolni, — inkább szabadságra megy s be is jelentette, hogy e célból négyhetet vesz igénybe. A polgármester csakugyan el is utazott s a közgyűlésen a helyettes polgármester elnökölt.

Még nagyobb botrány történt a közgyűlésen. Nagy vita támadt ugyanis a felett, hogy honnan vegyék az oklevelek kiállításának és a deputáció költségét. E költségeket Gruber József dr. híval nevében megszavazni nem akarta s felebbezést jelentett be. Minthogy azonban Szöllősy Ferenc bizottsági tag azt indítványozta, hogy mondhasse ki: miszerint a közgyűlés határozata csak bírtokon kívül felebbezhető meg, Gruber a felebbezését visszavonta.

Ilyen spontán megnyilatkozását a nép szeretetének még igen ritkán tapasztaltuk. Ez a diszpolgárság teljesen méltó Polónyhoz. Még sok ilyen kitűntetés és a sajtószabadság minisztere megint elmehet Karlsbadba — az epéjét gyógyítani. Polónyi azonban gondoskodik róla, hogy ilyesmi meg ne történjék. Az erélytelen máramarosi főispánt, aki túrta, hogy a polgármester egy eleven miniszter ellen állást foglaljon, már menesztik is.

A hivatalos lap legközelebbi száma közölni fogja Perényi Zsigmond báró máramarosmegyei főispánnak állásától való fölmentését és Nyáry Albert bárónak főispánná való kinevezését.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kereskedelmi nyugdíjgyesület, mint a Magyar vaskereskedelmi alkalmazottak vas- és fémpári tisztviselők nyugdíjgyesületének aradi fiókja, tegnap este, Kneffel Lajos elnöklésével tartotta a nyári szünet után első ülését. A rendes tárgyak elintézése után a választmány kimondta, hogy az ősszel újabb akciót indít az egyesület hivatásának minél szélesebb körre való kiterjesztése és a kereskedelmi alkalmazottak sorából minél több új tag bevonása iránt. Az egyesület vagyona az ország elsőkelő vasiparosai és vaskereskedőinek adományai révén biztatóan gyarapszik s lehetővé teszi, hogy a tagok számára az alacsony havi befizetés ellenében minél nagyobb előnyöket nyújthasson. A választmány kimondta, hogy a tag családtagjainak bevonásával szórakoztató tea estét fog rendezni. Új pártoló tagul föl-vették: Holzeisen József pécskai vaskereskedőt, rendes tagul: Engler Ferencet és mint átutalt tagot: Mártha Sándort.

A Duna—Tisza-csatorna ügye.

Kossuth Ferenc még nem döntött.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

A Duna—Tisza-csatorna építése ügyében junlusban tudvalevőleg ankét volt a kereskedelemlügyi minisztériumban. Azzal mindenki tisztában van, hogy a mezőgazdasági terményeink értékesítésében és az ipar által feldolgozandó nyersanyagok forgalmában ezentúl csak úgy leszünk versenyképesek, ha az olcsó szállítást eszközölő víziutak jelentőségét felfogva, természetes vízfolyásainkat hajózhatókká tesszük és az okvetlenül szükséges mesterséges víziutakról is gondoskodunk. Az utóbbiak között az első helyet foglalja el a Duna—Tisza-csatorna, melynek megépítése, ha a jelek nem csalnak, a legelső sorban megvalósítandó teendők közé került.

A csatorna megépítésére vonatkozólag legutóbb a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* részletesen kidolgozott memorandumot adott át a kereskedelemlügyi miniszternek. A bank a memorandumban részletesen kifejti a csatorna építési költségeinek a megszerzési módzatait is. A memorandummal a miniszterium még nem foglalkozott.

Itt említjük meg, hogy Kecskemét város közönsége legutóbbi közgyűléséből terjedelmes feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben kérelmezte, hogy a létesítendő Duna—Tisza-csatorna Kecskemét város belterületét érintse. Pénteken érkezett Kecskemét városához a kereskedelmi miniszternek ebben az ügyben való leirata, mely így hangzik:

Kecskemét város th. bizottságának ez évi július 17-én kelt felterjesztésében foglalt érdekes utmutatásokat köszönettel fogadám s azokra vonatkozólag értesitem a címet, hogy a *Duna—Tisza-csatorna irányára néve még nem döntöttem* s így a jelentés megjegyzéseire ezidőszárint érdemleges választ nem adhatok, Kecskemét város kérése iránt azonban a legteljesebb jóindulattal viseltetem. A miniszter helyett: *Szterényi*, államtitkár.

A Sulkowski-vagyon.

(A közigazgatási bizottság döntése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Sulkowski herceg uradalmának gondnoka, *Tagányi Sándor* dr. aradi ügyvéd és neje, *Tagányi Sándorné* szül. *Sulkowski* Ida hercegnő tudvalevőleg évek óta háboruságban élnek egymással, ami több ízben foglalkoztatta már az aradmegyei hatóságokat és bíróságokat is. Így az uradalom gondnoka és a hercegnő között éles ellentétek származtak a pankotai birtok kezelése dolgában, amelyre néve a hercegnő *Pollacsek Alfréd* dr. budapesti ügyvéd útján, valamint a herceg személyi gondnokai, az egész uradalom bérbeadását kérték az aradmegyei árvaszéktől, míg *Tagányi Sándor* dr. beadványában csak az uradalom egyes részeinek rövidebb időre való bérbeadását javasolta.

Az árvaszék azonban mintegy öt hónappal ezelőtt hozott határozatában egyik félnek javaslatát sem fogadta el, hanem úgy határozott, hogy a pankotai uradalomnak egyes részeit bérbe adja ugyan, de nem azokat, amelyeket a gondnok kijelölt.

A határozat ellen, mind a hercegnő, mind *Tagányi Sándor* főbbbevezést nyújtottak be Arad vármegye közigazgatási bizottságához, melynek gyámügyi főlebbviteli küldöttsége tegnap a

Károlyi Gyula gróf főispán előklete alatt tartott ülésén *jóváhagyta* az árvaszék határozatát.

A közigazgatási bizottságnak ez a döntése azonban még nem végérvényes, mert a két egyhangzó határozat ellen *főülvizsgálati kérelemnek* van helye a belügyminiszterhez. A főülvizsgálatot a gyámi törvények rendelkezése szerint azzal indokolhatják a felek, hogy folyamatban van az eljárás *Sulkowski József Mária* herceg gondnokságának megszüntetésére és így végszükség nélkül nem szabad a birtok kezelési módján változtatni.

A vastag köteget kitevő árvaszéki iratok az egyik vagy a másik félnek főülvizsgálati kérelme kapcsán előreláthatólag ismét fölkerülnek a belügyminisztériumba, ahol *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter fogja az utolsó szót a pankotai uradalom kezelése ügyében kimondani.

IRODALOM ES MUVESZET.

* *A Leányrablás Hódmezővásárhelyen.* *Szendrey Mihály*, az Aradi Nemzeti Színház igazgatója szeptember 8-án, a hódmezővásárhelyi színházban az aradi színtársulattal előadta *Nikolits Döme* aradi ügyvédnek jeles népszínművét, a *Leányrablás*-t. A hódmezővásárhelyi premliér alkalmából Aradról többen átutaznak Hódmezővásárhelyre, közöttük az aradi *színi-ügyei bizottság* néhány tagja, a kik ez alkalommal valószínűleg érintkezésbe fognak lépni a hódmezővásárhelyi törvényhatóság vezetőivel.

HIREK.

Kétféle mérték.

Arad, augusztus 28.

Hol volt, hol nem volt, volt Aradon egy katonatiszt, akit két gazember a saját kardjával megsebesített és elvett tőle 10 koronát. A két gazember az esküdtszéki tárgyaláson azzal védekezett, hogy ők nem raboltak. A tiszt maga adta a pénzt, hogy a kardját visszakapja. Az esküdték azonban nem hitték el ezt a védekezést, még pedig azért nem, mert a tárgyalóterem első padjában két komor katona jegyeztetett: a becsület-bíróság tagjai. A jó polgárokat meghatotta, hogy egy kardbojt veszendőben van s respektálták a merev katonai szellemet. Megmentették a tisztet.

Hol volt, hol nem volt, volt Budapesten egy ujságíró, akinek afférje támadt egy katonával. Párbajozni akartak, de egy besugás folytán elmaradt a párbaj. Az ujságíróról ugyanis valaki azt állította, hogy valami diffamáló dolgot követett el. Összeült a katonai becsületbíróság, amely előtt az ujságíró egy polgári bírósági ítélettel bizonyította, hogy a diffamáló dolgot el nem követte. A katonák azonban nem vették figyelembe a polgári bíróság döntését és kimondták, hogy a civillel nem lehet párbajt vívni.

Ez a két eset így egymás mellé állítva azt jelenti, hogy a katonák, a polgárság kitartottjai, igen furcsán ítélik meg a maguk helyzetét. Nem bírják megérteni, hogy ha a polgár nem esik rögtön hasra a kardcsörtetés hallatára s még a bíróságoktól is elvárják a föltétlen respektust. Ezzel szemben ők nem tartoznak sem-

mivel. Polgári bírósági ítélet? Mi az? Nem kell észrevenni.

Franciaországban, ahol a hadsereg nemzeti hadsereg s ahol a nép a *gloire* megtestesülését látja a katonákban, napról-napra nagyobb mérveket ölt az antimilitarista mozgalom. Pedig nincs reá nagyobb ok, csupán az, hogy a hadsereg meddő, improduktív intézmény, mely egyrészt a nemzeti vagyont teljesen hiába emészti, másrészt milliókat érő munkaerőt von el a termékeny dologtól.

Nálunk másként áll a helyzet. Nekünk nincsen igazán nemzeti hadseregünk. Gondoskodva van róla, hogy még a honvédség se legyen az. Mi nem látjuk a hadseregben a diadalmas győzelmek hadseregét, hanem a Königráti és az olaszországi veszteségek, a *Rückwärtskonzentrierungok* szenvedő alanyát. Emellett a mi hadseregünk aránylag többet emészti, mint a francia. Nálunk három évig szolgál a legénység, három évig nem jut produktív munkához. Franciaországban régen nincsen hároméves szolgálat.

Ez a mérleg. És nálunk ezenfelül a katonaság minden elképzelhető alkalmából szembehelyezkedik a polgárság érdekeivel. De antimilitarista mozgalom, az nincs. Jámborak vagyunk és krisztusi türelemmel tartjuk nyaklevésre a másik képünket, ha az egyik már megdagadt. Minden nemzetnek olyan a hadserege, aminőt megérdemel. Mi ilyen katonaságot neveltünk magunknak. Megérdemeljük.

— *Személyi hír.* *Halász Ferenc* vallás és közoktatásiügyi miniszteri tanácsos nejével tegnap délután Aradra érkezett. *Halász* ma *Varjassy Arpád* tanfelügyelő meglátogatására *Muszka Magyaradra* utazott, ahol néhány napot tölt el. Visszajövet valószínűleg meglátogatja Arad nagyobb tanintézeteit.

— *Támadás a király ellen.* Megemlékeztünk már a *Vossische Zeitung* azon leleplezéséről, mely a szerb kormánynak *Ferenc József* elleni támadását tárgyalta. Ujabbán a következőket jelentik az esetről: A röpiratot *Ferenc József* ellen egy állítólagos francia író, egy *André Barres* nevű ur írta. A dolog története íme ez: A szerb kormány ezt a francia urat dus szubvencióval tanulmányutra küldte Boszniába, hogy ott az osztrák uralom működését saját szemével szemlélhesse. A francia erre megírta röpiratát és a kormánynak az volt a terve ezzel a szennyírtattal, hogy szétesztatja a bosnyák hadseregben. Biztosra vette, hogy így sikerül majd lázadást szítania Boszniában az osztrák-magyar monarchia ellen. Persze, most az egész terv dugába dőlt, de megmaradt a tanulság, hogy micsoda titkos aspirációk vannak a mi kis szerb szomszédunknak. E helyen megirtuk már egyszer, hogy a balkáni népek, valami titkos szövetekezéssel szönek tervet az európai hatalmak ellen, amelyeknek ellenőrzését egyszer s mindenkorra ki akarnák küszöbölni. Ez a röpirathistória csak megerősíti ezt.

— *Miniszterek utazása.* Budapesti tudósítónk táviratozza: *Polónyi Géza* igazságügyminiszter a mai napon visszaérkezett a fővárosba és átvette hivatalának vezetését az őt helyettesítő *Imány Kohnrad* államtitkártól. *Polónyi Géza* az

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vendéglő és sörcsarnok
megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy az
igazságügyi palotával szemben, az új
luth. berházban egy a kor modern
igényeinek mindenben megfelelő

sörcsarnokot
nyitottam.

Kitünő jó magyar konyha. Na-
ponta friss csapolású kőbányai
sör, friss villásreggeli és hideg
felvágott kapható.

Tisztán kezelt ita'okról, vala-
mint pontos kiszolgálásról gondor-
kodva van. — A m. t. közönség
b. pártfogását kérve, maradtam ha-
zafias tisztelettel

Zámbó Samu,
vendéglős.

1277

Ma új műsor!

LIFKA-féle
Elektro-Bioskop

a Boczkó-utcán

egyedül álló szórakoztató intézmény.

Fényes villanyvilágítás.

Naponta 3 előadás:

7, 8 és 9 órákor este. Vasárnap és
ünnepnapokon d. u. 8-tól órákónt.

Minden 2-ik nap teljesen új műsor.

Ülőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill.
II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven
aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II.
hely 20 fill. Katonának őrmestertől le-
felé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernesztin,
tulajdonosnő.

2204

8436—906 pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város polgár
mesteri hivatala a honvédelmi mi-
nisterium 1906 évi augusztus hó
7 én kelt 7654/eln. sz. rendelete
értelmében közhírré teszi, hogy a
népfelkelés időszakai jelentkezős az
1906 évben nem fog megtartani,
ellenben a tisztj. jelentkezős az
előző évben is az eddig szokásos
módon (írásban) teljesítendő.

Aradon 1906. évi aug. 21-én.

Varjassy
h. polgármester.

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne koldjék pénzünket külföldre.

Kockázat kizárva!

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek vagy a pénz visszaadatik.

1372. szám.

Legszebb, legdivatosabb japán gyűrű, va-
lódi szerencse csipras követ, 24 kor.

Szerencse opálgűrű, gyönyörű kivitelben,
14 kar. tiszta aranyból.

Duplafedelű finom 14 kar. női aranyóra,
gyönyörű kivitelben, igen finom szerke-
zettel 32 kor. Erősebb minőségben 40
korona.

1537 szám.

Gazdagon kirakott brilliánt gyűrű, a kö-
zépén smaragd vagy rubin 300 korona.

696/1404. szám.

Legkedvesebb emlékgyűrű, valódi arany,
3 opálköves lógóval 12 korona.

1534. szám.

Művészi kivitelű brilliánt rubin vagy
safir gyűrű 280 korona.

1532. szám.

Gyönyörű művi és legszebb ragyogású
brilliáns gyűrű 4 nagyobb és 9 kisebb
kövel 250 korona.

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparmű-
veszeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásmester, ékszergyáros és látszerész PÉCS.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

DIYATÁRU ÜZLETE

ARAD,

SZINHÁZ ÉPÜLET.

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szíves tudomására hozni, hogy

őszi bevásárlásomról

visszaérkeztem és legújabb mintájú
szövetek, blouse és pongyola kel-
mék, valamint legjobb vásznak igen
nagy választékban vannak raktáron.

Fekete és színes Costum kelmém
120 és 140 cm. szélességben meglepő
szép kivitelben érkeztek.

Legújabb diszek és ruha hozzá-
valók legnagyobb választéka.

Telefonszám 10.

Szabizadás Kézizzadás

biztos megszüntetésére elismert legjobb szer a Hajós-féle

ÁLTALÁNOS HINTÓPOR.

Szárít — szagtalanít.

Kezelése igen kellemes. Ára 1 doboznak 70 fill.

Tyúkszemét

mindenki kiírhatja a csodás hatású világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

nem piszkít — nem ragadós.
Bámulatos eredménnyel használják mindenféle bőr-
keményedésnél. Egy üveg használati utasítással 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet
a Hajós-féle fogcsep.
Ára 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A K I N O K

Ismerettség híján

háziasszonyra,
szobalányra,
kőművesre,
székelyre,
szűcsre,
szőlősekre,
szőlősekre,
szőlősekre,
szőlősekre,
szőlősekre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

szobákat vétel vagy bérbevitel céljából keresi:

Aki

szobát kíván

szobát,
szobát,
szobát,
szobát,
szobát,
szobát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki

házat kíván

házat,
házat,
házat,
házat,
házat,
házat,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesítse, ha az

"ARADI KOZLONY"

kis hirdetései

vevőit használja.

Jóköly-tér 6. számú új házban

8 szobás lakás minden mellékkel-
lyiséggel f. év novemberre kiadó.
Bővebbet Frick József építésznel
és ugyanott. 2200

Szőlőprés

használt három kosarral, 1 darab
Mayfarth-féle szőlőmalom bogyo-
zóval, 2 drb. tizenkét és 1 drb.
tizenhét hektos hordó jó karban
olcsón eladó. Popp Vilmos, Muszka-
Magyarád (pálya-udvar.) 2185

Teljes ellátásra

elfogad helybeli intelligens család
két középiskolai tanulót Levelek
kéretnek „Gondos felügyelet” jel-
légével a kiadóhivatalba. 2246

Egy gyermektelen uricsalád,

nem anyagi érdekből, mint inkább
az egyedüllet elűzése céljából az
iskolai tanévre elfogadva egy jó
házból való leánykát teljes ellátás-
ra, hol szeretetteljes, anyai gondo-
zásban részesülne. Bővebbet Dam-
janich utca 28. számú házban.
2213

Distinguirten Familien

empfehlte sich zur höheren
Ausbildung ihrer Töchter in Schul-
gegenständen, Sprachen, Musik etc.
practische Lehrerin u. Erzieherin.
Auch literarischer Les- u. Con-
versationscours. Adresse an der Re-
daction d. Bl. 2238

Családi lakóház:

6 szoba, fürdőszoba és mellékke-
lyiségek, november 1-re kiadó. —
Bővebbet Halász-utca 16. 2247

Lampionok

20 fillértől, conifetti és serpentin
kapható Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedésében Aradon, Weltzer
János utca. Telefon 517. 235

Intelligens uri családnál

8-4 középiskolai tanuló teljes ellá-
tásban részesül. Instructor a ház-
nál. Zongora használat. Esetleg egy
különbjárati butorozott szoba azon-
nal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Kantinba kerestetik

tisztességes, megbízható izr. nő,
ki úgy az üzletben, valamint a
háztartásban használatos. Főzésben
járatos előnyben részesülnek. —
Ajánlatok küldendők Grosz Miksá
hoz kintinor, Békéscsabán. 2202

Distingvált család

ajánkozik leányok magasabb ki-
képzsére úgy az iskolai tantár-
gyakból, mint nyelvtudomány, zene
stb. Kötendő tanító és nevelő.
Esetleg irodalmat, olvasó- és tár-
salgási leckeiket is. — Cím a
kiadóhivatalban. 2287

Zeneakadémiát

végzett okl. zenetanár zongora
leckeit elvállal. — Cím a kiadó-
hivatalban. 2245

Szalonna

téli 72, zsir 76, friss sertéshus 72
és minden hentesáru a legjutá-
nyosabb napi áron kapható Garai
Károlynál, Boczkó-utca 2. szám,
Haltérrel szemben. Ugyanott egy
tanulónak való fiu felvétetik. 2244

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű
új áruháza

a József főherceg-uton megnyitott.
24 évig az aréna épületben volt üzletün-
ket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt
abban a kellemes helyzetben vagyunk,
hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal
olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.
Magunkat a n. é. közönség szíves
partfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.
József főherceg-ut 11. 1489

Telefon 556.

Tüzifa

kartellen kívül

Első osztályú bükkhasáb tűzifa
Waggononkint jutányos áron
kapható

Szilágyi és Társa

2167 cégénél

Arad, Boros Béni-tér 15. szám.
(Dengi ház.)

Egy gyakornok
azonnali belépésre kerestetik.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a donanyzo
egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Nagyérdemű közönség!

Bátorkodom nagybecsű tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi működésem után kiléptem s helyben

Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

BRAUN MIKSA

törv. bejegyzett cég alatt, egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruházat

megnyitom. — Gazdag tapasztalataim és szakképzettségem, valamint előnyös összeköttetésem feljogosítanak azon reményre, hogy a
nagybecsű vevőközönség legkényesebb igényeit is, teljes mértékben kielégíthetem. Bátorkodom megemlíteni, hogy a

mérték utáni rendelésekre külön osztályt nyitok

s a nálam eladásra kerülő összes áruk egyenesen rézsámra, saját felügyeletem alatt készülnek, miáltal csakis modern és kitűnő árúkat,
a legnagyobb választékban tartok raktáron, melyeket a legszolidabb szabott árak mellett árusítok. — Mély tisztelettel kérem, hogy ezen
vállalkozásomban jóindulatulag támogassák s nagybecsű megbízásait hozzám juttatni kegyeskedjék, — maradtam kiváló tisztelettel

BRAUN MIKSA.